SAYI : 32
MART 2013

EMEVİYYE CAMİİ İÇERİSİNDE
HZ. YAHYA'NIN TÜRBESİ

NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

SAYI: 32 MART 2013

SAHİBİ :
MUSTAFA AKBABA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ :
ALİ DEMİREL

YAYIN KURULU :
BEKİR KARA
HASAN TÜLKAY
MEHMET ERÇİN

ADRES :
Atatürk Cd. 1306 Sk.
Akbaba Apt. No.: 1/2 ANTALYA

TLF.: 0 (242) 241 80 62 - 63

BELGEGEÇER : 0 (242) 241 41 74

e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :
TUNAHAN OFSET MATBAACILIK
Tel : 0 (242) 248 90 88
e-mail: tunahanofset@hotmail.com
Sinan Mh. Atatürk Cd.1254 Sk.
Rıfat Türkcan Psj. No.:14 / 7 ANTALYA

YAYIN TÜRÜ:
Yerel - Süreli
İki ayda bir yayımlanır.

NEVZUHUR'da yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

NEVZUHUR'da yayınlanan eserlere telif hakkı ödenmez.

NEVZUHUR
Bir kültür hizmeti olup, para ile satılmaz.

NEVZUHUR'da
Yayınlanan bütün yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Gönderilen yazıların yayınlanması, Yayın Kurulu'nun kararına bağlıdır. Yazılar yayınlanmasa da iade edilmez.

BU SAYIDA

SURİYE'NİN SURETİ

MUSTAFA AKBABA

TARİH SAHNESİNDE TÜRKLER - 2
İLK TÜRKLER - ÖNTÜRKLER
GÖÇ YOLLARINDA

ANDAÇ

HAÇLI SEFERLERİ SONA ERMEDİ

ALİ DEMİREL

İŞRET İŞLETMESİ

MUSTAFA AKBABA

DERGİLER DERYÂSINDAN - 20
TÜRKİYE İLE ATAYURTLARI ARASINDA
KÜLTÜR KÖPRÜLERİ:
KARDEŞ DERGİLER 6.BÖLÜM

MEHMET ŞADİ POLAT

BİTİMSİZ

MUSTAFA AYVALI

SENİN OLSUN

AŞIK KAZANOĞLU

OKUYUCU İLE SOHBET

Değerli *NEVZUHUR* dostları;

2013 baharının kendisini hissettirmeye başladığı bu günlerde 32. Sayımızla huzurlarınızdayız. Her gününüzün bahar coşkusu içerisinde geçmesini diliyoruz.

Bu sayımızda Mustafa AKBABA; Suriye'de yaşanan dramın sürdüğü bu günlerde, 2008 yılında o diyara yapmış olduğu seyahat intibalarını kaleme almış. Son günlerde, ne yazık ki iç karışıklıklardan ötürü günün konusu olamaya devam eden Suriye için bazı güdük akıllılar; 'bize ne Suriye'den' gibi densizce laflar etmekteler. Tarihler boyunca, ta ezelden beri Türk'ün ayak bastığı yerler bizi hep ilgilendirmiştir, ilgilendirmeye de devam edecektir. Kaldı ki yazıyı okuduğunuzda; milli ve dini açıdan, Suriye'nin bizi ne kadar ilgilendirdiğinin bir kısmını görecek, anlayacaksınız. Yazarımızın, *SURİYE'NİN SURETİ* adını verdiği bu yazı ilginizi çekecektir.

ANDAÇ; *TARİH SAHNESİNDE TÜRKLER* üst başlığı ile kaleme aldığı yazısının 2. bölümünü *İLK TÜRKLER – ÖN TÜRKLER GÖÇ YOLLARINDA* başlığı ile devam ettiriyor. Türk'ün tarihine meraklı olanların, yazılanları ilgiyle okuyacaklarını biliyoruz.

ALİ DEMİREL; Haçlıları konu alan yazı serisini bu sayıda *HAÇLI SEFERLERİ SONA ERMEDİ* başlığı altında sonlandırıyor. Yazarımız bu yazı serisinde, geçmişten örnekler vererek günümüzdeki tehlikelere dikkat çekmek istedi. Tabii "anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az."

Kültür zincirinin devamlılığı adına dergilerin önemi inkâr edilemez. 1910 – 1926 yılları arasında neşredilen *YILDIZ DERGİSİ*, her zaman olduğu gibi *DERGİLER DERYÂSINDAN* üst başlığı ile sunuluyor. Bu yazının imzası MEHMET ŞADİ POLAT.

Şiirlere gelince: MUSTAFA AKBABA: *İŞRET İŞLETMESİ,* MUSTAFA AYVALI: *BİTİMSİZ,* AŞIK KAZANOĞLU: *SENİN OLSUN* unvanlı şiirleriyle 32. sayımızı renklendiriyorlar.

www.mustafaakbaba.com adresinden menüdeki *NEVZUHUR* link'ine tıklayarak bütün arşivimize ulaşabilirsiniz.

NEVZUHUR

SURİYE'NİN SURETİ

MUSTAFA AKBABA

Hani insanların; "İyi ki..." dedikleri durumlar vardır ya, ben de 2008 yılında iyi ki Suriye'ye gitmişiz diyorum. Bazı Arab memleketlerinde görülen ve "Arab Baharı" namıyla ün salan ayaklanmalar, özellikle Suriye'de bahar esintisinin ötesine geçip kasırgaya dönüştü. Baba Esad'dan aldığı mirası bir türlü bırakmak istemeyen oğul Esad, kendi halkına bomba yağdırmaktan çekinmedi, taş taş üstünde bırakmadı. Ortalık bu gün durulsa dahi oraya gitmek için nereden baksanız 7-8 yıl gibi bir zaman diliminin geçmesi gerekecek. Rejim taassubuyla Suriye şehirlerinde gördüğümüz baba ve oğul Esad'ların dikilmiş heykelleri, ayrıca her yere asılmış resimleri halkın sevgisini kazanmalarına yetmemiş. Baas baskısından o kadar bunalmış olmalılar ki ölümü göze alarak aylardır mücadelelerine devam ediyorlar. Biz Allah'tan o insanları selamete erdirmesini dileyip okuyucularımıza Suriye seyahatimizden kesitler sunmaya çalışalım.

***

6 Nisan 2008 Pazar günü çok erken saatte Antalya'dan başlayan yolculuğumuzun o günkü uç noktası Antakya idi. Güzergâhımızda bulunan Tarsus'tan geçerken, parçalanıp hurdacılara satılmaktan son anda kurtulan Nusrat Mayın Gemisi'ni görmemiz gerekirdi. Tarsus Belediyesi'nin himmetleriyle tamirlenip bir müzeye dönüştürülen gemi için bir park oluşturulmuş. Parkın içindeki bir havuz içerisine de tarihi gemi oturtulmuş. Çanakkalelilerin sahip çıkamadığı gemiye Tarsuslular sahip çıkmışlar. Tarihimizde önemli ve başarılı bir görevi yerine getirmiş olan bu gemiyi yok olmaktan kurtarıp hatırasını yaşatmaya devam eden Tarsuslulara ne kadar teşekkür etsek azdır. Tarsus'ta Eshab-ı Kehf Mağarası da görülmesi gereken manevi bir mekândı. Mernuş, Yemliha, Debernuş, Mislina, Şazenuş, Mekselina, Çoban Kefeştatiyyuş ve köpek Kıtmir'in yıllarca bir arada uyudukları mağara yurdumuzdaki görülmesi gereken önemli ziyaretgâhlardan.

O geceyi Antakya Harbiye'de, vadi çevresinde bulunan güzel otellerin birinde geçirdikten sonra sabah Suriye'ye doğru yola koyulduk.

Cilvegözü Sınır Kapısına geldiğimizde, daha sınırdan içeriye girmeden otobüsümüze gelen iki ayaklı döviz bürolarından (!) para değiştirme işlemlerimizi yaptık. Suriye parası olan Suri'ye göre Türk Lirası değer olarak çok yüksek ve tercih edilen bir para. Bu dövizciler ellerinde ve ceplerinde bulundurdukları tomar tomar Suri'ler ile sınır kapısını mesken tutmuşlar. Az bir Türk Lirası karşılığında size bir avuç Suri veriyorlar. İçeride de mutlaka Suri ile alışveriş yapmanız gerekmiyor. Türk Lirası ile rahatlıkla alışveriş yapabiliyorsunuz, hatta Türk Lirası ile olan alışverişi tercih bile ediyorlar.

Programımıza göre Suriye'de ilk önce Şam'a gidilecekti. Yolda Malula'ya uğradık. Malula, Şam'a 54 km mesafede bir şehir. Hz. İsa ve annesi Hz. Meryem'in sığınıp 16 sene yaşadığı yer olduğu söyleniyor. Burada İncil'in orijinal dili olan Aramice konuşuluyor.

Şam'a giderken yol kenarında gördüğümüz bazı kayısı bahçeleri; "Bundan İyisi, Şam'da kayısı" deyimini hatırlara getiriyor ama kayısısını yemek ve doğruluğunu tescil etmek kısmet olmadı.

Yolculuğumuzun 2. günü akşamı Şam'da idik, güzel bir otelde geceleyip yorgunluk çıkarttık.

Suriye, Filistin, Lübnan ve Ürdün bölgelerini içerisine alan yere "Bilâdüşşam" denilmektedir. Bilâdüşşam'ın en önemli merkezlerinden birisi Dımaşk (Dımaşkuşşam) dır. Dımaşk Şehrine "Şam" da denir ki günümüzde Suriye'nin başkentini ifade ediyor.

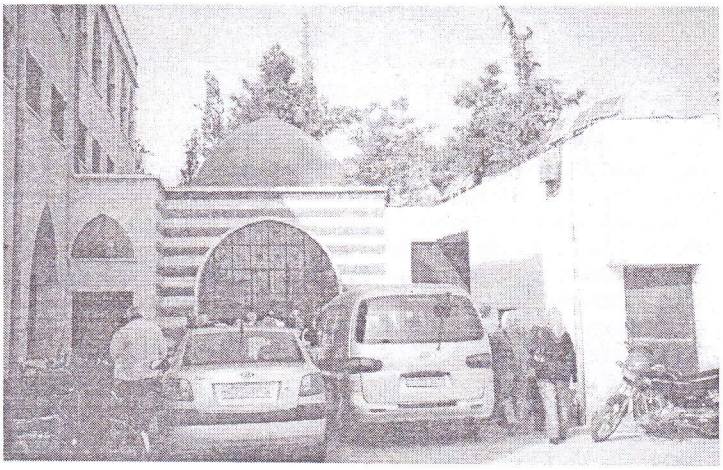

- Bilâl-i Habeşi Hz.lerinin Türbesi -

Sağ taraftaki beyaz yapı umumi helâ. Türbe önüne bırakılmış olan bisikletler ve otomobillerden dolayı türbenin ziyaret edilmesi zorlaşıyor.

Yolculuğumuzun 3. günü olan Salı gününün programı Şam'ı dolaşmak idi. Önce, Bilâl-i Habeşî Hz.'lerini ziyaret ettik. Bilâl-i Habeşî Camii'nin yanındaki mütevazi türbesi, cami ile umumi helâ arasına sıkışıp kalmış. Helâ yapacak başka bir yer yokmuş gibi, getirip türbenin dibine sokmuşlar. Saygısızlığın dik alâsı... (Bizde de Ayasofya Camii avlusunda bulunan padişah türbelerinin yanına aklı evvellerin yaptırdığı helâ, sonradan aklıselim ve iz'an sahibi insanlar tarafından kaldırıldı.). Peygamber Efendimiz'in; "O, müezzinlerin efendisidir" buyurduğu o mübarek zatın türbesinin yanındaki umumi helâyı umarım tez zamanda kaldırırlar.

Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın kızları, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in kardeşleri olan Seyyide Zeynep (r.a) de Şam'da medfun. Peygamber Efendimiz (sav) hayatta iken dünyaya geliyor. Son derece zeki, aklıselim sahibi, sözleri kalplere tesir eden muhteşem bir hatip. Yine Şam'da medfun bulunan Abdullah bin Cafer ile evlenmiş; Ali, Abbas, Ümmü Külsüm ve Avn el Ekber adında dört değerli evlât yetiştirmiş. Annesi Fatımatüz-Zehra'dan ve Esma binti Umeys'den Hadis-i Şerif'ler rivayet eden bu güzide Peygamber torunu Kerbelâ hadisesine de şahit olmuş, tarifsiz acılar yaşamıştır. Türbesinin kubbesi Humeyni zamanında İranlılar tarafından 28 (yirmisekiz) ton altın kullanılarak kaplatılmış. Türbenin içi de ışıl ışıl kristal avizelerle aydınlatılıyor.

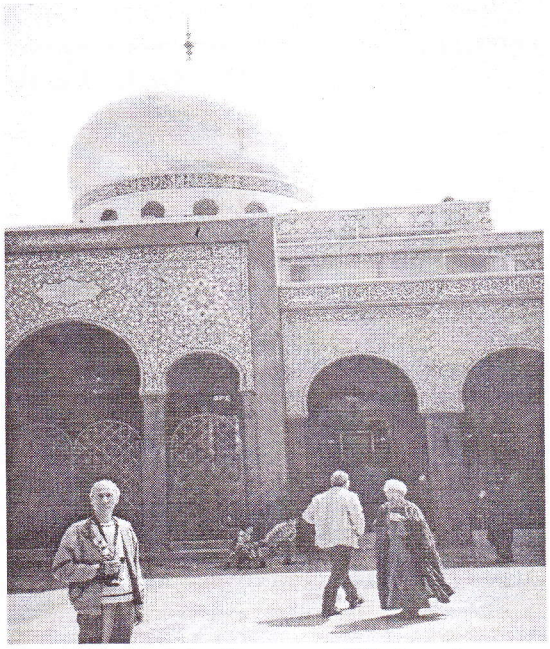

- Seyyide Zeynep Türbesi -

Şam düz bir ovada uzanıyor. Kuzeyde sırtını dayadığı Cebel-i Kasyun (Kasyun Dağı'nın) mukaddes bir dağ olduğuna inanılır. Burada nice tekke ve türbenin bulunduğu, Kırklar Mescidi etrafında 700 kadar Nebi'nin defnedildiği söyleniyor. Habil'in Kabil tarafından öldürüldüğü Mağara-tüt dem (Kan Mağarası) de burada bulunuyor. Ancak biz Kasyun Dağı'nı adım adım gezmedik. Oraya özel bir program yapılması gerekiyor.

Kasyun Dağı'na çıkan yolun kenarına seyir terasları yapmışlar. Buradan Şam'ı panoramik olarak seyredebiliyorsunuz. Yüksekten Şam'ı seyrederken öğle namazının vakti girdi. Yüzlerce minareden yükselen ezanlar bambaşka duygulara gark etti. "Güzel okunan ezanı semada melekler dinler" derler ya, her minareden ayrı ayrı yükselen o ezanları dinlerken kendinizi melekleşmiş gibi hissediyorsunuz.

Şam'daki damgalarımızdan olan Süleymaniye Külliyesi de Şam'ı gezerken uğradığımız önemli mekânlardan birisiydi. Külliye yapılarından cami ile müştemilâtı, Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1554-1559 yılları arasında inşa edilmiş. II. Selim zamanında 1566-1567 yıllarında medrese ve arasta eklenmiş. Hankah da 1576'dan sonra tamamlanmış.

Kendisine bir avuç İstanbul veya Bursa vatan toprağı çok görülen cennet mekân Sultan VI. Mehmed Vahüdeddin Han bu külliyedeki hazirede medfun. Ayrıca burada bazı Hanedan Mensupları da son uykularını uyumaktalar. Biz orada iken cami kısmı bakımda olduğu için kapatılmış, ne yazık ki kabirleri ziyaret edemedik. Fatiha'larımızı dışarıdan okuyarak gönderdik. Külliyenin medrese ve imaret kısımları ile arastayı gezip görme imkânımız oldu.

Merce Meydanı'nda tepesinde Yıldız Hamidiye Camii'nin maketinin bulunduğu anıt sütun da Şam'da gördüğümüz bir başka sürpriz güzellikti.

Cennet mekân Sultan II. Abdülhamid Han tarafından yaptırılmış olan Hamidiye Çarşısı Şam'ın en hareketli alışveriş merkezlerinden birisi. Üstü kapalı ve oldukça uzun olan bu çarşıda yürüyüşünüze devam ederseniz, çarşının Emeviyye Camii'ne bakan çıkışında Jüpiter Tapınağının kalıntılarını, ardından da Emeviyye Camii'nin görkemli kapısını görüyorsunuz. Suriye'de camilerin avlularına ayakkabı ile girilmediği için, mermerle kaplanmış olan avluya yalınayak giriyorsunuz.

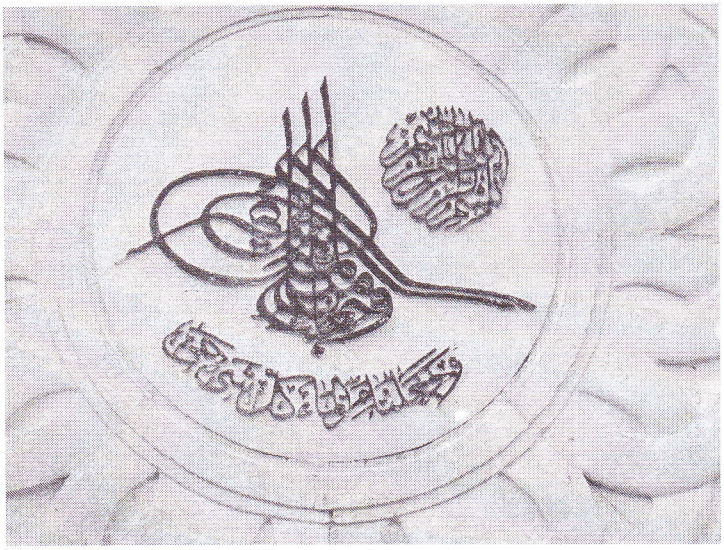

- Emeviyye Camii giriş kapısının karşısındaki tuğralı Osmanlı çesmesi -

Emeviler devrinde yapılmış olan mimari özellikleri, süslemelerindeki ihtişam ve haiz olduğu manevi değerleriyle bütün İslâm âleminde müstesna bir yere sahip olan Emeviyye (Ümeyye) Camii, Şam'da gördüğümüz en önemli mekânlardan biriydi. M.Ö. I. y.y.'a ait bir Roma mabediyle onun harabeleri yanında bulunan Theodosios dönemine (379-395) ait Aziz Yohannes (Hz. Yahya) Kilisesi'nin yerine inşa edilmiş. Önce, Dımaşk'ın fethinin ardından (635) Romalıların baş tanrısı Jüpiter'in adını taşıyan mabedin çevresi sütunlu, yüksek duvarlı büyük salonu Ebû Ubeyde b. Cerrâh'ın gözetiminde camiye çevrilmiş, daha sonra bu caminin ihtiyacı karşılayamaması üzerine Emevi Halifesi Velid b. Abdülmelik (705-715) tarafından mabed harabesinin batı tarafında bulunan kilise veya bir iddiaya göre sadece aradaki duvar yıktırılarak bütün bu sahayı kaplayacak olan bu günkü caminin inşası başlatılmış. Temeli 705 veya 706 yılında atılan esas cami bölümü 714 de tamamlanmıştır. Caminin yapımında, dikdörtgen plânlı olan Roma mabedinin Kıble istikametine rastlayan güneydeki uzun duvarı ile uçlarında bulunan iki burçtan faydalanılmış ve inşaat bu duvarın kuzeyinde geliştirilip kuleler de minare kaidesi olarak kullanılmış.

Yapımını takip eden asırlar içinde birçok yangına ve tabii tahribata maruz kalan bina çeşitli onarım ve değişiklikler geçirmiş, fakat buna rağmen mimari özelliklerini bir ölçüde koruyabilmiş, özellikle de mozaiklerindeki ihtişam bu güne kadar gelebilmiş

Cami içerisinde; Şafii Mihrabı denilen ana mihraptan başka ikisi sağda, biri solda olmak üzere üç mihrap daha bulunmakta. Bunlardan sağdakilere Hanefi ve Hanbeli Mihrapları, soldakine ise Sahabe veya Maliki Mihrabı denilmekte.

Yine cami içerisinde Hz. Yahya'nın başının bulunduğu türbe var. Rivayete göre inşaat sırasında küçük bir dehlizde ve sanduka içinde üzerinde Hz. Yahya'ya ait olduğu yazılı, deri ve saçları özelliğini koruyan bir baş bulunarak yerinde muhafaza edilmiş, daha sonra da üzerine bir türbe yapılmış.

Cami içerisinde kilise döneminden kalma vaftiz bölümü de bulunmakta.

Caminin diğer kısmında, Hz. Hüseyin Efendimiz'in kesilen mübarek başının bulunduğu türbe var. Türbenin bulunduğu kısma girerken duvar üzerinde ebatları takriben; 75x90 cm, derinliği 30 cm kadar olan ve içerisi paslanmaz metal levhayla kaplı bulunan bir boşluğa Şii'ler başlarını sokup yüz-göz sürüyorlar. Burasının Kerbelâ hadisesinden sonra Şam'a getirilen Hz. Hüseyin'in kesik başının konulduğu yer olduğu söyleniyor.

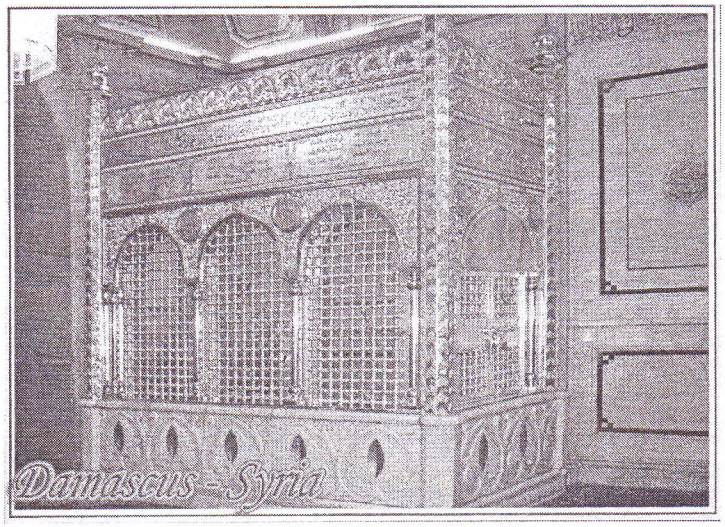

- Hz. Hüseyin Efendimiz'in Türbesi -

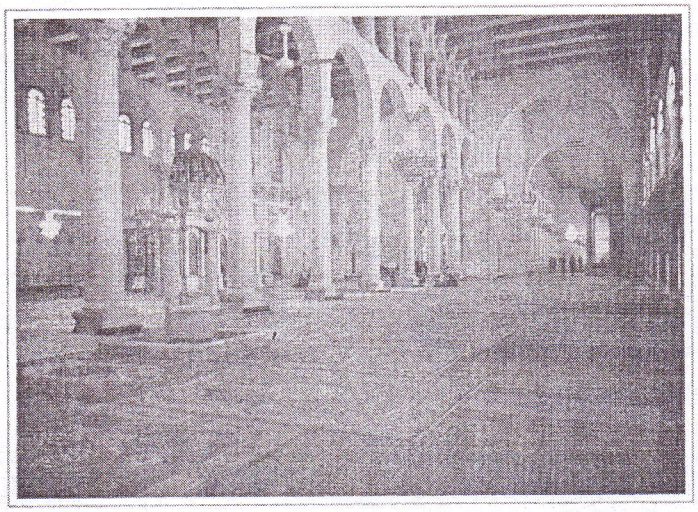

- Emeviyye Camii içerisinden bir görüntü-

Emeviyye Camii'nin kuzeybatı dış köşesinde bulunan Selahaddin Eyyubi'nin türbesi ve türbenin bahçesinde bulunan ilk Türk Hava Şehidlerimiz (3 Mart 1914) olan Üsteğmen Nuri, Yüzbaşı Fethi, Üsteğmen Sadık'ın yan yana olan mezarları da ziyaret ettiğimiz yerler arasındaydı.

Şam'da meşhur Şam tatlılarından yemeyi de ihmâl etmedik. Kayısısını tadamadık ama tatlıları gerçekten güzeldi.

Suriye seyahatimizin güneydeki en uç noktası Şam idi. 9 Nisan Çarşamba günü Şam'dan ayrılarak kuzeye doğru dönüşe geçtik. Humus'a ulaştığımızda, 1900 yılında Sultan II. Abdülhamid tarafından son haline getirilen Halid bin Velid Camii'ni ziyaret ettik. Türbesi, Caminin içerisinde girişte sağ tarafta. Oğlu ile beraber aynı türbe içerisinde yatıyorlar. Türbede; "Allah'ın müşriklere karşı sıyırıp çektiği kılınç, Halid bin Velid" yazısı var. Yine caminin içerisinde girişte sol tarafta kalan bir kabir daha bulunuyor, orada da Hz. Ömer'in oğlu yatıyor. Cami avlusundaki mermer bir levha üzerinde Hz. Halid bin Velid'in son döneminde şehid olamamanın verdiği teessürle söylediği şu mealdeki sözleri yazılı: "Vücudumda yara almadık bir karış yer kalmadı. Çok savaşlara katıldım ama şimdi burnumun üzerinde yatağımda ölüyorum."

- Halid bin Velid Camii -

Humus'tan sonra yolumuza devamla Hama'ya geldik. Asi Nehri üzerindeki tarihi su dolapları görülmeye değer yapılar.

Ve ardından yine yolumuza devamla Halep'e ulaştık.

Tarihi Halep Kalesi bütün ihtişamıyla göz kamaştırıyor. Etrafı çepeçevre derin bir hendek ile çevrili. Kalenin içindeki zindan insanın içini karartıyor ve sizi tarihin derinliklerine çekiyor. Kalede küçük bir cami de var. Namaz vakti girince ezan okunuyor, yani cami ibadete açık. Kalenin üstünden bütün Halep'i 360° seyredebiliyorsunuz. Kalede karşılaştığımız 5-6 bayan üniversite öğrencisi Halep Üniversitesinde Türkoloji okuyorlarmış. Onlarla biraz sohbet edip birlikte hatıra fotoğrafı çektirdik. Kalenin yanında bulunan Medine Çarşısı ise Halep'in önemli alışveriş merkezlerinden birisi. Daha sonra yaptığımız panoramik şehir turunda, modern olarak gelişen Yeni Halep'i de gördükten sonra akşam saatiyle otelimize yerleştik. Otantik bir lokantada aldığımız akşam yemeğinin ardından tekrar otelimize gelip istirahata çekildik.

10 Nisan Perşembe günü sabahı Halep'i dolaşmaya devam ettik. Zekeriya Camii Halep'te mutlaka görülmesi gereken manevi bir mekân. Yahudilerin Hz. Zekeriya a.s.'ın kafasını kesip gömdükleri yere Halep, Emevi hakimiyetine girdikten sonra Emeviler tarafından bir türbe yapılmış, sonra da buraya bir cami inşa edilmiş. İlk ismi; Büyük Cami olan bu ibadethane, Hz. Zekeriya'nın kesik başının bulunduğu türbeyi de içerisinde barındırdığı içün Zekeriya Camii olarak anılıyor.

Halep Güneydoğu illerimizin sanki bir devamı. Kendinizi sınırlarımızın içinde bulunan Güneydoğu illerinin birinde zannediyorsunuz. Bizim Güneydoğu illerimizden Halep'e gelen 17-18 yaşındaki çocuklar orada üç-beş kuruş cep harçlığı karşılığında gayri resmi rehberlik hizmeti vermeye çalışıyorlar. Tur rehberimizin bizi serbest bırakmasından sonra o çocukların birkaçıyla Halep'i dolaşmaya devam ettik. Halep'i avuçlarının içi gibi biliyorlar. Bu çocuklar bizi, içerisinde Peygamber Efendimiz'in taş üzerindeki mübarek ayak izinin bulunduğu Kerimiye Camii'ne götürdüler. Bu mübarek ayak izi mihrabın sol tarafında Kıble duvarına yerleştirilmiş ve camdan bir muhafaza altına alınmış. Cam muhafazanın iç kısmından zayıf bir su devridaimi yaptırılıyor, siz o mübarek ayak izini su damlacıklarının arkasından seyrediyorsunuz. 885 yılından bu yana burada bulunan bu mübarek ayak izi'nin hikâyesini şöyle anlatıyorlar:

Medine'den çalınıp Halep'e getirilen bu mübarek taşı taşıyan deve, bu dergâh camii'nin önüne gelince çöküyor ve ne yaparlarsa yapsınlar bir türlü yerinden kalkmıyor. Dergâhın şeyhi olan Abdülkerim İbn-i Aziz bu deveyi yerinden kaldırabileceğini söylüyor ve Allah'ın izni ile kaldırıyor. Durumu kavrayan deveci bu mübarek ayak izi'ni Şeyh Abdülkerim İbn-i Aziz'e veriyor. O günden bu güne beş kere daha çalınsa da her defasında yine bu camiye geri dönüyor.

Şeyh Abdülkerim İbn-i Aziz isimli bu mübarek zatın kabri de caminin avlusunda bulunuyor. Cami içindeki askılarda çok sayıda siyah uzun cübbeler dikkatimizi çekti. Sebebini sorduğumuzda; namaz kılınırken bütün cemaatin bu cübbelerden giymek zorunda olduğunu ve namazın da oldukça uzun sürdüğünü öğrendik.

Çocuklar bizi daha sonra tarihi bir hastaneye götürdüler. Şu anda müze vasfında olan bu hastanede Zekeriya a.s.'ın oğlunun baş tabiblik yaptığı söyleniyor.

Bizim Güneydoğulu çocuklar tercümanlık yaparak size alışverişlerinizde de yardımcı oluyorlar. Bab'ul Faraç ve Tilel Çarşıları da Halep'in önemli alışveriş merkezlerinden.

10 Nisan Perşembe günü öğleden sonra Halep'ten ayrılıp Cilvegözü'nden tekrar Türkiye'ye giriş yaptık. Geceyi yine Antakya Harbiye'de geçirdikten sonra ertesi günü (11 Nisan Cuma) öğleye kadar Antakya'yı gezerek değerlendirdik. Cuma Namazı'nın edasından sonra da Antalya'ya doğru yola koyulduk.

***

Suriye seyahatimizde gördüğümüz yerlerin dışında görmediğimiz yerler de vardı. Bunu seyahat dönüşünde Suriye üzerine yaptığım daha geniş araştırmalarım sonucunda fark ettim. O zaman tur operatörleri Suriye programlarını henüz tam oturtamamışlardı. Türkiye – Suriye ilişkileri yenice düzelmeye başladığından Suriye'ye yeni açılıyorlardı. Geride birçoğu Osmanlı eseri olan görmediğimiz hayli yer kalmış. Meselâ Şam'da; Sinan Paşa Camii, Esad Paşa Han'ı, Hicaz Demir Yolu'nun Şam İstasyonu, Muhyiddin-i İbnü'l Arabî Hz.'lerinin külliyesi (Türbesi de bu külliyededir), Nakşibendiliğin Halidî kolunun kurucusu Mevlana Halidi Bağdadî Hz.'lerinin türbesi, Sultan Nureddin Zengi'nin türbesi gibi mekânlar da görülmesi ve ziyaret edilmesi gereken yerlerdi. Yine Şam'a 130 km mesafede, Ürdün sınırında bulunan Busra'da Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) daha 12 yaşlarındayken peygamber olacağını keşfeden Rahip Bahira'nın Manastırı da görülmesi gereken yerler arasındaydı.

Görmediğimiz bu mekânları da görmek, Suriye'yi daha teferruatlı gezmek amacıyla yeni bir program plânlıyorduk ki bu hadiseler patlak verdi. Sizin anlayacağınız "Bir başka bahara" kaldı. Tabii ömrümüz varsa ve de kısmet olursa...

TARİH SAHNESİNDE TÜRKLER –2

İLK TÜRKLER – ÖNTÜRKLER GÖÇ YOLLARINDA

ANDAÇ

Türkler; binlerce yıldır Asya, Avrupa ve Afrika'da hüküm sürmüşler, bu kıtaların tarihlerinde, ya baş rolü oynamışlar ya da tarih onların üzerine kurulmuştur. Yazımızın bu bölümünde; Türklerin birbirine dokunarak, tarih sahnesinden çekilirken bile, çöken devletlerin kökleri arasından eklemlenerek tekrar çoğalmayı seçtiklerine şahit olacağız.

Türk tarihinin iyi belgelenememiş veya bilimsel ölçülerde tam aydınlatılamamış olmasından dolayı, Göktürk Devleti öncesi Türk Devletlerini tanıtırken onlardan 'Proto – Türk (Ön – Türk) şeklinde bahsedildiğini görürüz. Biz de bu devletlerin devamlılık yoluyla, birbirinin mirası üzerinde kurulduğunu ve yükseldiğini görerek; dil birliğinden, yanlarında taşıdıkları kültür ve medeniyetlerinden yola çıkarak; onların, tarihimizin vazgeçilmez birer parçaları olduğunu düşünür, öyle de yazarız. Kurulan bu devletlerin üzerinde fikir ayrılığı olduğunda, bu ancak bir fikir karmaşalığının ifadesidir. Kuruluş yıllarında anlaşmazlığa düşmek; dedelerinin kim olduğu hakkında anlaşmazlığa düşen torunlara benzemek demektir.

Göçler; iklim ve toprak gibi 'daimi sebepler' ile, dinler, güçler, doğal afetler gibi 'geçici sebeplere' dayanmıştır. Türk Devletlerini tanıtırken; tarih sırasına değil de doğu, batı, kuzey ve güney çizgisinde anlatarak muhteşem karmaşasını daha iyi anlatabileceğimi umarım. Türkler, sanatsal bir yaklaşımla bu yönleri renklendirerek de tanımlamışlardır. Doğu; 'sarı renktir'. Örnek ise; Çin'deki 'Sarı Su' (Huang – Ho) dur. Kuzey; 'Siyahtır' Karadeniz gibi. (çok öncelerinde Kuzey Denizi'de Karadeniz olarak tanımlanırdı.) Batı; 'Aktır' Akdeniz gibi. Güney ise; 'Kızıldır' Kızıldeniz gibi... Gök Tanrı bile, mavi renkle adlandırılırdı.

Şimdi medeniyetlerin kaynağı Orta Asya'ya, oradan da doğuya yapılan göçlere bakalım. Türklerin doğuya yayılışı hakkında Çin kaynaklarına ihtiyaç duyulmuştur. Bu yüzden de topluluk ve kişi adları muamma haline gelmiş, yabancılaştırılmıştır. Hunların ((Hyung – Nu), Hun İmparatoru Mete'nin 'Mao – Tun' ve hatta Türk adının 'Tou – kie', "T'u – Küe" gibi onlarca farklı imlası olması sonucunu doğurmuştur. Bu yüzden; Ti, Yüan – Ho, Hu, Chie – Pi, Hu – Ku, İ – ch, İ – chin gibi pek çok boy adı, Türk boyları oldukları halde yanlış anlaşılabilmiştir. Yine de Chov (cuo) Hanedanı (M.Ö. 1050 – 247) ve ikinci olarak da Tabgaçlar'dan (338 – 557) bahsedilebilir. Çinlilerin 'Türkler her on yılda küçük, her otuz yılda büyük devlet kurarlar' sözü bu boyların devamlı hareketinden kaynaklanarak yazılmış, bir Çin atasözü olarak karşımıza çıkar.

İlk Türkler ya da Tanrı Dağları yoluyla gelen Ön Türkler'in (Çu – Su lar) Çin'e gidip Çin medeniyetini kuran 'ÇU' sülalesini oluşturmuşlardır. Daha sonraları; İlk Türkler, doğuda komşuları Moğol, Tunguz, Mancu, Çinlilerle; batıda Hind Avrupalı kavimlerle mücadele etmişler, Moğolistan bölgesini Ötügen – Orhun havzasını da alarak; Altay'lardan Ural'lara kadar topraklarını genişletmişlerdir. Hyung – Nu'lar , Hun Kunlar (Kunlar; halk demektir.) Krali İskitler (Royal – Seysler – Saka) böylelikle bu toprakları da Türk yurdu yapmışlardır. Çin Seddi'ni defalarca aşarak; Çen, Çi, Su, Şu, Cu sülalelerine egemen olmuşlardır. Zaman içinde asimile olduklarından o toprakları; (şimdiki Sincan / Sinkiang, Doğu Türkistan hariç) Türk yurdu haline getirememişlerdir.

Son olarak; Türklerin bu bölgede varlıklarını Çin kaynaklarında da görebiliriz. M.Ö. 1100'lerden itibaren ve özellikle M.Ö. 1328 de kuzeyli kavimler arasında gösterilen (Tu – Kue) Türklerin varlığını gösterir. Türkistan'ın Semerkant yakınlarında 'Tukhs' ve 'Tukhsici' adındaki köylerin varlığı; gene Çin'de 'Tok – Sin' ve 'Tik' lerin bir kolu olan 'Tso'lar, Sarı Yugar' Türklerin Kansu'da ; Türgiş ve Tokşı boyları olduğu bilinir.

Orta Asya'ya genel bir bakıştan sonra, yazımızın bundan sonraki bölümünde başta İskitler olmak üzere Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar tarafından kurulmuş olan devletlerin siyasal ve kültürel tarihlerini ele alacağız.

Türkler tarih içinde en azından üç büyük zamanda, dünyanın en büyük ve en etkili devleti olmuşlardır. 1) M.Ö. 7 – M.S. 2. yüzyıllarda Sakalar / İskitler. 2) M.S. 6 – 8 yüzyıllarda Göktürkler. 3) M.S. 6 – 16. yüzyıllarda Selçuklular, Cengizler, Temürler ve Osmanlılar. Şimdi tarihte İlk Türk İmparatorluğunu kuran İskit'leri tanıyalım.

İSKİTLER: Farsça kaynaklara baktığımızda İskitlere 'Sakalar' denmiştir. Üç gurupta incelenebilir. 1) Saka humavarkalar (bizim Sakalar) 2) Saka tigrahavdalar (şiş papaklı sakalar) 3) Sakataradravalar (denizin öte yanındaki Sakalar yani İskitler) İlk Türk devletini kuran Sakalardır. M.Ö. 7 – 2. yüzyıllar arası (5 asır) Tyanşan ve Pamir – Altay civarında yaşarlardı. M.Ö. 2. yüzyılda Hunların baskısı sonucu Sakalar Orta Asya'nın batısına, İran yaylalarının doğusuna ve Kuzey Hindistan'a göç etmişlerdir. Sakalara bu bölgelerde 'ŞU' adı da verilirdi. Firdevsi'nin Şahname'sinde Sakaların Başbuğu Türk Kahramanı Alp – Er Tunga (Afrasiyab) olarak geçer. Turan Başbuğu olarak da bilinir.

İskit'lerin ilk atası Targıtay'dır. Onun üç oğlu vardı; Lipoksay, Arpasay, Kolaksay. Bunlardan Kolaksay, kardeşlerinin rızasıyla İskitleri tek devlette birleştirmiş, İskit Han'ı olarak; Azerbaycan topraklarında; tarihte Sakasena, günümüz tarihçiliğinde İskit Devleti'ni kurmuştur. Altay orijinli Turani bir kavim olan İskitler; doğudan batıya doğru kavimlerin birbirlerini sıkıştırması sonucunda tarih sahnesinde görülürler. Massagetler'le yaptıkları savaşta yenildikten sonra batıya ilerleyerek Kimmerler'in yaşadıkları coğrafyaya yayılmışlardır. Doğuda Çin Seddi'nden Kuzeyde Sibirya'dan, güneyde Tanrı Dağları'na, Batıda Tuna havzasına, Macaristan ovalarına kadar uzanan, geniş bozkır kuşağındaki coğrafi alan genelde İskit olarak tanımlanan göçebe ulusların yayılma bölgeleridir. Yaklaşık 1000 yıl Ön Asya'yı hemen hemen de bütün Anadolu'yu içine alan bölgeyi kapsar. Heredot onlara; ' Körlerin oğlu' da der. Yazdığı tarih kitabının dörtte biri sadece İskitlerden bahseder.

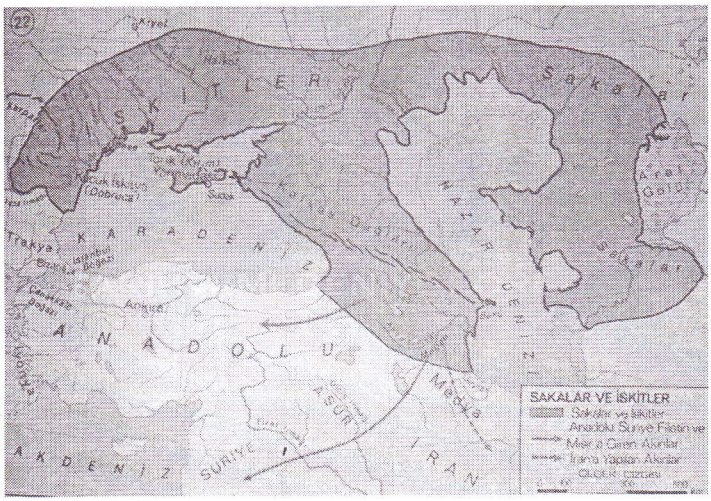

- İskit İmparatorluğu -

İskitlere; Grekler; 'Skythai', Asurlar; 'Aşkuzai', Çinliler; 'Sai', de derlerdi. Ayrıca Çinlilerin; 'Sai Wang' yani kral, prens dedikleri de bilinir. İskitler; Anadolu'dan sonra, Pers ve Med'leri yenerek; Mısır ve Suriye'ye inmişler; Firavun Psammetih, vergi verip onlardan kurtulmuştur. Kökenleri M.Ö. 3000 yılları aşan kurgan kültürlerinin 2. ve 1. bin yıllarındaki temsilcileridir. Ural'lardan Romanya'ya kadar olan alanlarda bulunan kurganlar, bu atlı göçebelerin en kutsal alanlarıdır. Üç farklı yaşam biçimlerini tanıtmak gerekirse; 1) Çiftçi İskitler, yerleşiktir. 2) Göçebe İskitler, hayvancılık yapar at, inek ve koyun sürüleriyle göçebe yaşarlar. (Yunanlılar onlara 'kısrak sağan' da derlerdi. Bilindiği gibi at sütünden yapılan kımız yalnız Türklerin içeceğidir.) 3) Royal İskitler (Şahane İskitler) Diğer İskitleri köle gibi görürler ve savaşçıdırlar. Devlet kurma aşamasına gelindiğinde; geleneklerine bağlı olarak ulularını, soylularını, kraliçelerini 'Tümülüs' adıyla tanınan mezarlarına gömerlerdi. Anadolu Demir Çağı'ndaki; Frig, Lidya ve Trak Tümülüsleri örnek olarak gösterilebilir. Bu kurganlar, bozkır çadırlarının 'öbür dünya için' hazırlanmış benzerinden başka bir şey değildir. Deriden hazırlanan, üstüne metal ve altın levhacıklar bulunan savaş giyimi icadı da; ilk eğeri icat eden de İskitlerdir.

Kültürlerinden bahsetmek gerekirse: Ölülerini mumyalarlardı. Bu adeti II. Kılıçaslan , I. Keyhüsrev, II. Süleyman Şah, III. Kılıçaslan ve daha birçoklarında görebiliriz. Çin'deki Beyaz Piramitler'de bulunan mumyaları bilmem hatırladınız mı? Hani o Türklerin yaptığı piramitleri... Bu kültür İskitlere elbette daha önceki, bilmediğimiz Türk kültüründen geçmiştir. Onlardan Göktürklere geçen ve oradan da Selçuklulara kadar ulaşan köklü bir ananeyi göstermektedir. İskitlerin Türk olduklarını belirleyen birkaç örnekten de bahsedelim. Domuz beslemezler, at kurban ederler, kımız içerler. Kralları ölünce, diğer Türk kavimlerinde olduğu gibi yüz ve vücutlarına yaralar açarlar. Hunlar ve Göktürkler gibi runik yazıyı kullanırlar. Heredot; İskitlerde, Helen hamamlarıyla kıyaslanamayacak kadar kullanışlı keçeden hazırlanmış özel çadır – hamamlar olduğundan bahseder. Ayrıca İskit kadınları tarafından; servi ve sedir ağaçlarının özünü havanda döverek bir merhem yaparlar ve bu merhemin çoğunu bir macunun içinde ovmak suretiyle, çam sakızı ve suyla karıştırırlardı. Kadınlar bu lapayı yüzlerine ve vücutlarına sürerek, bir gün boyu hiç dokunmazlar, ertesi gün bu lapayı vücutlarından kaldırdıkları vakit, derileri pırıl pırıl ve tertemiz olurdu.

Son olarak; İskitler, Tiyanşan, Mezopotamya ve Doğu Türkistan'da yaşayanları 'Saka'; Yedi Su'da yaşayanları 'Şu' adını almışlardır. Saka'lar, Vusunlar'la Göktürklerin atalarıdırlar. **Saka Tikrakavda'ya ait olan ve Esik Kurgan'ından çıkarılmış olan yazının, Göktürk yazısının proto – tipi olduğu kabul görür. Bu yazılar Saka'lardan Göktürk'lere geçmiştir.** İskitler M.S. 2. yüzyılda Gotlar tarafından yıkılmışlardır.

KİMMERLER: Ön – Türkler olarak tanımladığımız Kimmerler, eskiçağda Milli Tarihimizin İlk Türk Devletlerinden biridir. Ural – Altay kökenli bozkır göçebelerinin batı kolunu oluşturmuşlardır. Güney Rusya'nın ilk sakinleridirler. (Kırım adı da Kimmerler'den türemiştir.) M.Ö. 2000 – 800 yılları arasında Karadeniz'in kuzeyinde, Avrasya bozkırında ve Kafkasya bölgesinde yaşamışlardır. Kimmerler ve İskitler; eserlerinin ayrılmazlığından da anlaşılacağı gibi ikisi de aynı çağdaş Türk Topluluğunun parçalarıdır. Kimmerler de kökenleri M.Ö. 3000 yılları aşan kurgan kültürlerinin temsilcileridir. İskitler gibi onlar da Anadolu'da yaşamışlardır. (Anadolu bahsinde tekrar konu olacaklardır) Şimdi tekrar tualimizdeki sarı rengin hakim olduğu Orta Asya'ya dönerek bu toprakların gördüğü büyük bir imparatorluğu tanıyalım.

HUNLAR: Eski çağ Türk Tarihinde İskitlerden sonra kurulan en büyük imparatorluk, Asya Hun İmparatorluğudur. İlk Hyung – Nu hükümdarları; Liu- Yuan ve Liu – Ts'ung tur. Hyung – Nu'lar (Hunlar); Çinli göçmenlerle, bozkır göçebe kabilelerin karışmasından türemiştir. Hunlardan önce Mezopotamya'da, Anadolu'da ve Avrupa'da kurulmuş Türk devletleri vardı. Ancak hiç biri Hunların gücüne ulaşamamıştır. M.Ö. 312 – M.S.216 zaman diliminde, Orhun ve Selenga ırmakları ile batıdaki Ötügen çevresinde otururlardı.

M.Ö 250'lerde Hunların başında Yabgu Tuman (Teoman – Duman) denen bir hakan bulunuyordu. Teoman; büyük oğlu yerine küçük oğluna tahtı vermek için Mete'yi öldürtmeyi düşündüğünde; büyük oğlu Mete (Mao – Tun) ıslık çalan oklarıyla babasını hedef seçip öldürtmüş; 24 Hun boyunu birleştirerek kendisini Yabgu ilan etmiş (M.Ö. 209), Asya'nın kaderini belirleyip 'Hun Tanhusu' olmuştur. Bu 24 boydan bazıları; Ting – Ling'ler, Kırgızlar, Oğurlar, Vusunlar, Sabarlar, Kanglar (kao – che'ler) dir. Mete (Bagatur) 26 milleti yenmiş, Çinlilerin gururunu kırarak 'harika' denilen; Cao Krallığının inşa etmeye başlattığı Ts'nin Krallığı zamanında tamamlanan (M.Ö. 214) Çin Seddi'nin yapılmasına sebep olmuştur. Türk yurduna sokulup duran Moğolları yenerek Kuzeydoğu Sibirya'ya sürmüştür. M.Ö. 174 de öldüğü zaman güçlü imparatorluk; oğlu Kiok ve torunu Kursan zamanında gücünü kaybederek M.S. 48 de Doğu ve Batı Hunları diye ikiye ayrılmıştır. Ancak batıya kayış, Göktürklerden sonra doğudaki yerlerde Moğollar, Cengiz'le birlikte Moğolistan'ı kurmuşlardır.

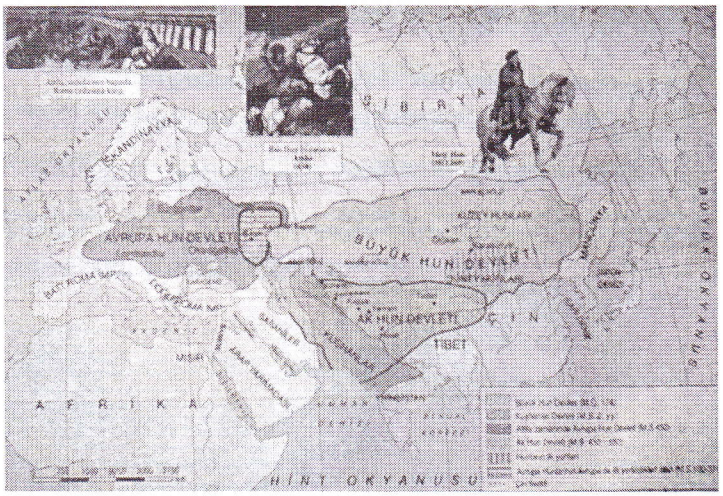

- Hun İmparatorluğu -

BATI HUNLAR: (Avrupa Hunları) Hunlar İç Asya egemenliğini kaptırdıktan sonra 300 yılında batıya hareket ettiler. 374'de İdil (Volga) Nehri'ne ulaştılar. Başlarında Balamir adında bir Başbuğ bulunuyordu. İlk önce Doğu Gotları (Ostragotlar) yendiler. Sonra da Batı Gotları (Vizigotlar) çökerttiler. Böylece 'Kavimler Göçü'nü başlattılar. Bu göçlerin sonunda Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmak zorunda kaldı (395). Ardından da Batı Roma 476'da çöktü, tarih sahnesinden çekildiler. Bu günkü Avrupa'nın etnik temelinin kaderi böylelikle Türkler tarafından çizilmiş oldu.

Başta Germen kavimleri, diğer topluluklar, Batı Avrupa'da toplanıp, kaynaşarak yeni yeni topluluklar oluşturdular. Daha sonraları (Karaton, Rua ve Blada'dan sonra) Hunların başına Mucuruk'un (Muncuk da denir) oğlu Atilla (434 – 453) geçti. (Attilla'nın karısının adı 'Arıkan'dır) Atilla Doğu Roma denilen

Bizans'ı sıkıştırarak onları barışa zorladı. Romalılar, hitabeti ünlü Papa I. Leo'yu ve yanında iki konsül ile; Roma'yı almaması için Attilla'ya ricacı oldular. İkna ettiler. (Papa bu başarısından dolayı daha sonra aziz ilan edildi!..) Atilla Avrupa'yı hemen hemen tamamen feth etmiş fakat Türk yurdu yapamamıştır.

Türk Cumhuriyetleri'nin tarihleri hakkında yazılanlar, şöyle bir tarihi gelişime işaret etmektedir. Hun İmparatorluğu muhtelif Türk boylarının kurduğu devlet olarak fonksiyonunu tamamladıktan sonra Orta Asya'da Göktürkler ve Uygurların sonuna kadar olan dönem, bütün Türk devletleri ve topluluklarının ortak tarihi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tarihi akış içinde M.Ö. 2000'li yıllarda Türkistan'da Su/Şu adlarıyla devlet kuran Ön Türkler; daha sonra (M.Ö 800-624) Saka/İskit adıyla ve İranlılara karşı 'Turan' diye bilinen yurtlarını savunmalarıyla (İran – Turan savaşları) yeniden tarihe girmiştir. Daha sonraları Tanrı Dağları'nda, İlk Türklerle el birliği ile M.S. 552'de Göktürk İmparatorluğunu kuranların arasında olmuşlardır.

GÖKTÜRKLER: Çinliler, Hun Türklerinin siyasi hayatına son vermek için sayıları 19'u bulan Hun boylarını kuzey eyaletlerine yerleştirmişti. Bu boylardan biri 'Kuzey Liang Devleti'dir. Göktürk Devletini kuracak olan 'Aşina' boyu da bu boylar arasındaydı. Tabgaç Türk Devleti (338 – 557) bir darbe ile Kuzey Liang Devletine son verince (439) Aşina boyunun aileleri Avarlara sığınırlar. İşte Göktürklerin tarih sahnesine çıkışları bu olaydan sonra olur. İlk Türkler ile Ön Türklerin karışımı olan Göktürkler, Hunların devamıdır ve artık tarih sahnesindedirler.

Göktürk Kaanlarının bir araya getirdikleri, bu gün Türkçe konuşan topluluklara; (Oğuz, Dokuzoğuz, Kıpçak, Karluk, Kırgız, Türgiş, Töles, Tarduş, Basmıl, Bayırku, Kurugan, Togra) gibi boylara da teşmil edip hepsine birden 'Türk Budun' (Türk Milleti) adını verdiler. Türk adı zamanla, bütün Türk soyundan olanların ortak adı olmuş, milli ad haline gelmiştir.

Göktürkler, Sasanilerle birleşip, Ak Hunları ortadan kaldırarak (557) İpek Yolu'na sahip oldular. Daha sonraları Çinlilerle çarpıştılar. Devlet kurulduğu andan itibaren Doğu ve Batı Göktürkler diye ikiye ayrıldılar (582). Batı Göktürk Devleti: (585 – 659) Kaanı ise İstemi Yabgu'nun oğlu 'Tardu' idi. Doğu Göktürk Devleti: (585 – 630) Kaanı ise 'İşbora' idi. 744 yılında Uygurlar tarafından yıkıldılar.

UYGURLAR: Tıpkı Göktürkler gibi Uygurların kökeni, Asya Hunlarına dayanan bir Türk kavmidir. 744 yılında Ötügen'i ele geçirip, Basmıl Kaanlığı'nı yıkarak; 'Kutluk Bilge Kül Kaan' unvanını alıp, Uygur Devleti kuruluşunu tamamlamıştır. Daha sonraları başa geçen 'Moyun – Çur' Türk birlikleri olan; Karluk, Türgiş, Kırgız, Çikler, Sekizoğuz ve Dokuz Tatarları itaat altına alıp daha da güçlendi. Ölümünden sonra oğlu 'Bögü Kaan' başa geçti. Din olarak Maniheizm'i seçen de Bögü Kandır. Uygurlar bu dinin de zayıflatmasından dolayı, kendisinden çok zayıf durumda olan Kırgızlara yenilerek (840) tarih sahnesinden çekildiler. Bununla birlikte 850 yılında kurdukları Kansu Uygur Devleti ve Turfan Uygur Devleti isimli küçük çaplı devletlerle kültürel ve siyasal varlıklarını 13. yy. başlarına kadar devam ettirdiler. 744 – 840 arasında yüz yıla yakın Asya kıtasında bölgesel güç olmuşlardır.

İngiliz bilgini Carter'e göre; *"Dünyadaki ilk baskı harfleri, Uygur alfabesine göre oyulmuştur ve Türkçedir."* Matbaanın mucidi Götenberg veya Coster olmayıp, onlar ancak geliştiricilerdi. Matbaa yüzyıllar önce Çin'de, Kore'de daha da önemlisi Uygurlarda bilinmekte idi. Blok baskısının ve kitap basmanın batıya yayılmasına Uygurların rolü büyüktür. En eski müteharrik tipte harfler Türkçe için kullanılmıştır. Uygurlar; halı dokumacılığı, kumaşçılık, çinicilik yanında resim sanatında da çok ilerlemişler, sanat tarihinde ilk portre eserlerin sahibi olmuşlardır. Uygurlar ve Çinliler Avrupa'dan 8-10 asır önce her türlü kâğıdı yapıyor ve kullanıyorlardı. Araplar, 751'de 'Atlan' savaşında ele geçen esirlerden öğrenerek ilk kâğıdı ancak 11. yy.'da yapabilmişlerdir. Doğuda anlatacağımız son Türk devleti olan Selçuklulardan önce; Karahanlı'lar ve Gazneliler'den kısaca bahsedelim.

KARAHANLILAR: 9. yy.'ın ortalarında Orta Asya'da Saltuk Buğra Han tarafından kurulan ilk Müslüman Türk Devleti (840 – 1212) olarak geçer. Lâkin Türklerin kitleler halinde Müslüman olmaları 10. yüzyılın ikinci yarısında kesafet kazanmış tarihi bir olaydır. Gerçeğinde ise; İdil Bulgar Hanlığı'nın bu devletten daha önce İslamiyet'i resmen tanıdığı ortaya çıkmıştır.

GAZNELİLER: Karahanlılar'la çağdaştırlar. Gazneliler de ilk Müslüman olan devletlerdendir. Sınırları Afganistan ve Hindistan'ı içine alır. Asya kıtasında Karahanlılar'la güç oluşturmuşlardır.

SELÇUKLULAR: Ön Asya'da kurulan ilk ve en büyük Müslüman Türk Devletidir (1040 – 1157) Güney Batı Asya'nın tamamına yakın hakim olan Büyük Selçuklu Devleti'ni; Selçuklu Subaşısı torunlarından (Çağrı ve Tuğrul Bey) Tuğrul Bey kurmuştur. Oğuzlar; (çoğu Ön Türk / Saka kökenli, gerisi İlk Türk Hunların torunları) bu yurtlardan göçüp Mezopotamya'ya gelmişler, (Horasan) orada Müslümanlığı kabul edip diğer Türk devletlerinden olan (Gazneliler – Karahanlılar) Gazneliler'i Dandanakan savaşında yenip Orta Doğu'nun mutlak hakimi olarak Selçuklu Devleti'ni kurmuşlardır.

1050'lerde Türkistan ve İran üzerinden Doğu Anadolu'ya girip; 1071'de Anadolu'nun kilidini açmışlardır. O zamanlarda Anadolu'da küçük beylikler halinde toplanılmıştı. Karluk, Kıpçak, Bizans, Ermeni, Süryaniler ve Bitlis çevrelerinde Kürtler bunlardan bazılarıydı. 1076'da İznik'e kadar giderek Anadolu'yu Türk yapmışlardır (Osmanlılar, Oğuzların 'Kayı' boyundandır). Selçuklular daha sonraları Antakya'ya inmişlerdir.

Tarihin garip bir cilvesi olarak bu devlet; bulunduğu toprakları kaybetmiş, kuruluşundan sonra fethettikleri yerlerde tutunmuşlardır. Selçuklu yıkıldıktan sonra bile, bir milyona varan büyük bir kitle Anadolu'da yerleşmiş, oranın halkı ve koruyucusu olmuşlardır. Oğuzlar (Türkmenler) Anadolu'ya geldiklerinde karşılarında aynı dili konuşan pek çok Türk gurubu ile karşılaşmışlardır.

Orta Asya'da ilk defa Müslümanlığı kabul eden bir Türk boyunun adının 'Türkmen' oluşundan dolayı bu ad Orta Asya'nın Müslümanları arasında 'Müslüman Türk' anlamına geliyordu (bu boy Balasagun civarında yaşarlardı). Oğuzlar; yarı göçebe, yarı yerleşik olan Müslüman Türkmenleri (yatık – tembel) saydıkları için bu ad; kendileri Müslümanlığı kabul ettikleri zamandan sonra da kolay kolay kabul etmemişler veya 'Oğuz' kimliğini unutmamışlardır. Türkmenlere Oğuz denmiştir. Fakat hakiki göçebe Oğuzlara Türkmen denilmemiştir. Ancak 13.yy başlarından itibaren her yerde 'Türkmen' Oğuz'un yerini almıştır.

Türk tarihinde göç yollarının farklılığı ile mütenasip bir tarihi süreç başlayarak üç kola ayrılan Türk boylarının serüvenine bir göz atalım. 1. kol: Oğuz Türklerinden Selçuk ve ailesinin önderliğinde Anadolu'yu vatan haline getirmesiyle tarih sahnesinde görülmüştür. Bu kolun tarihi; Büyük Selçuklular, Türkiye Selçukluları, Osmanlılar ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti şeklinde bir devamlılık arz etmiştir. 2. kol: Kazak, Kırgız, Özbek ve Doğu Türkistan gurubu, Orta Asya'da Türklerin anayurdunda kalmışlar ve varlıklarını günümüze kadar sürdürmüşlerdir. 3. kol: Bu kola mensup Tatar, Başkurd, Avar, Kıpçak ve Bulgarlar ise; Karadeniz'in kuzeyinde ve Doğu Avrupa Siyasi tarihinde derin izler bırakmışlar, fakat bunların bir kısmı varlıklarını muhafaza edemeyerek zamanla yerli unsurlara karışmışlardır. Bu üç koldan ayrılarak tali yollar oluşturan Türkler ise; Hindistan, Mısır, Çin ve Moğolistan'da bir süre hakim olsalar da daha sonra egemenliklerini sürdürememişlerdir.

Şimdi; Türklerin yayılmalarını incelerken, Doğu'dan (sarı) ayrılıp, gözleri Batı'ya (Ak) çevirdiğimizde Avrupalıların yaşamlarında derin ve silinmeyecek izler bırakan (Avrupalılarca hazmı oldukça zor olan) M.Ö. Roma ile Yunan kültür ve medeniyetlerinin oluşmasına ve gelişmesine öncülük eden Pelasglara (Pelaj) ve Etrüsklere sıra geldi.

PELASGLAR: M.Ö. 3000 yıllarında Orta Asya'dan gelip Yunanistan'ı işgal etmişlerdir. Daha sonraki dönemlerde Hunlar, Avarlar, Kumanlar, Peçenekler Balkanlara gelmek için Pelasgların açtıkları yolları izleyerek gelmişlerdir. Pelasglar Vardar Nehri'nin kıyılarını takip ederek ilk önce Teselya'ya yani bu günkü Selanik şehrinin bulunduğu havaliye yerleşmişlerdir. Göçebe bir kavim olan Pelasglar, daha sonraları Boetya, Argolis, Attika ve Arkadya bölgelerini de işgal etmişlerdir. Arkadyalıların Pelasg olduğunu 'Heredot' söyler. Bilindiği gibi Yunanistan'ın hemen kuzeyinde Makedonya vardır. Makedonya'ya eski Yunanlılar Pelasgonya, yani Pelasglar ülkesi derlerdi. Bir örnek daha verelim. Etrüks adının Yunancası 'Tyrrhen'dir. Yunan yazarlarının pek çok eserlerinde Tyrrhen – Pelasg veya Pelasg – Tyrrhen olarak zikrettiklerini biliriz. Yunan dilindeki Hint – Avrupalı olmayan kelimelerin hepsi

Pelasgcadır yani Ön – Türkçedir. *Pelasglar Etrüskçe'ye benzeyen Hint – Avrupalı olmayan agglutinatif (yani bükülgen değil, bitişgen olan) bir dile sahiptiler.* Antropologlar'ın 'Alpin' dedikleri, Türklerin de ecdadı olan 'Alp' ırkıdır. 'Pelen – Alpin' ise; burun şekli biraz farklı 'Alp' soyudur.

Yunanlılar kendilerinden önce bu topraklarda yerleşen Pelaj'ları kabullenmek zorunda kalmışlardır. Tek hazmedemedikleri ise onların Orta Asya'dan gelen Türkler olduklarıydı. Gerçeğinde Avrupa'da İlk Türk Devleti Pelasglardır. Onlardan 1000 yıl sonra (M.Ö. 2000'lerde) kuzeyden Helenler, Pelaj'lardan arta kalan boş yerlere yerleşirler. Şehirlerinin kurulmasında Pelaj'lardan faydalanmışlardır. Pelarjik duvarı halen yerinde durmaktadır.

Pelajlar tarihte bilinen en eski Saka'lardır. Limni, İros ve diğer adalarda da ilk oturanlardır. Limni ancak M.Ö. 510'da Yunanlıların eline geçebilmiştir. Pela – Saka'lar daha sonraları ufak guruplar halinde İtalya'ya göç ettikleri anlaşılmaktadır. Anadolu'dan kalkıp gelen diğer bir kol olan İskitlerin Çanakkale'de kurdukları Truvalılarla birleşerek Etrüskleri meydana getirmişlerdir. Avrupalılar tarafından kabullenilmesi hayli güç olan ikinci Türk Devleti de Etrüsklerdir.

ETRÜSKLER: Nasıl ki Pelajlar Grek medeniyetinin temelini oluşturmuşsa; Etrüskler de Roma medeniyetinin temelini oluşturmuştur. Türklerin göç izlerini M.Ö 1400'lerde yakalayabiliriz. Orta Asya'dan doğuya doğru (veya Sümer ilinden geçerek) önce Kars civarına gelmişler. Sonra Ege kıyılarına kadar göçüp, orada denizci bir toplum haline gelerek Akdeniz'e açılmışlardır. Mısırlılar onlardan; "Başlarında tüyler takılı 'Truska' deniz savaşçıları" diye bahseder. Truskaların bir başka göçü İtalya'nın Kuzeybatı bölgesine yerleşen ve M.Ö. 800'lerde ünleri ile parlayacak olan Etrüsklerdir.

Helenlerin; 'Tyrsenler' veya 'Tyrhenler', Romalıların; 'Turcalar' veya 'Tursenler' dediği bu kavim Türk topluluğudur. Köken hem Orta Asya'ya hem de Anadolu'ya dayanmaktadır. Etrüskler, Batı Anadolu'daki Lİk'lerin ve Lid'lerin Turuska koludur. Hint Avrupa ve Semit kökenli olmayıp, Ural – Altay gurubundandır. Tarih ise M.Ö. 1300 – 1000'ler arasındadır. Yani Roma medeniyetinden bin küsur sene önceleri... Yunan ve Roma medeniyetleri; aslanın avını yedikten sonra, uyumasını bekleyen çakallar gibi fırsat kollayarak Pelaj ve Etrüsklerden arta kalanlara sahip olabilmişlerdir. Medeniyet öncülüğünü Türklere kaptırdıktan sonra, inekleri kaçtıktan sonra kapıyı kapatmaya benzeyen telaşları, artçı olmalarını kaçınılmaz kılmıştır. İşte bu yüzdendir ki bu iki Türk Devletinin kabullenilmesi, hazmı çok güçtür. Romalılar tarihin büyük gelişimine geç katılan yok ediciler gibi gelmiştir bana...

Etrüskler daha sonraları Finikelilerle birleşerek, Yunanlılara Akdeniz'de nefes aldırmamışlardır. Akdeniz'in batısı Etrüsk Denizi adıyla anılırdı. 'Tirhen' Etrüsklerin Yunanca adıdır ve doğru okunuşu 'Turhan'dır. Romalıların 'Trüst – Turska' dedikleri Etrüskleri bulunduğu bölgeye de 'Tuzgani (Tosgana) denirdi. Bilindiği gibi Orta Asya'da demir çağı, 2. binyıllarda başlamıştır. İtalya'da demir çağını başlatan Etrüsklerdir. M.Ö. 265 de 'Volsini yenilgisi ile Etrüsk dönemi son bulur.

Kültür ve medeniyetlerinden bahsetmek gerekirse: Etrüskler kendilerine 'Resenna' derlerdi (R – Asena). Kurt soyu anlamındadır. Bu kültürde kurt motifi önemli bir yer tutar. Romus ve Romulus kardeşleri emziren dişi kurt motifi Etrüsklerin Orta Asya'dan getirdikleri kültürdür. Emzirdiği iki Prensi Latinlerin başına geçirip, Roma şehrini kurmuş, sonra Romalılar 'Tarkan' sülalesinden Etrüsk krallarını yıkmışlarsa da Roma uygarlığını beraber oluşturmuşlardır. Etrüsk Krallarının asalarında yer alan kartal motifi de aynı kaynağın eseridir. Çift başlı kartala, ilk defa Sümerlerde rastlanır. O da Orta Asya motifidir. Sümer çivi yazısı ile yazılmış 'İmdigut' denilen çift başlı kartal bilindiği gibi Göktürklerde ve Selçuklularda da kullanılmıştır.

Romalılar askeri ve idari teşkilat modeli; onbaşılık, yüzbaşılık, binbaşılık görev ve unvanları Etrüsklerden Romalılara, onlardan da başka batılı milletlere geçmiştir. Yol ve köprü kurulmasını, sulama tekniklerini ve bataklıkları kurutmayı Etrüsklerden öğrenmişlerdir. Kuyumculuğa gelince; Etrüsk eserlerinin yapım tekniği bu gün bile çözülememiştir, demekle yetineceğim.

Kültüre gelince: Eski çağın, Homeros'tan sonra en büyük şairi Virjil'dir (Vergilius). Virjil bir Etrüsk idi. En büyük matematikçisi Pisagor'un Etrüsk olduğu bilinir (temelinde, Sisam'da doğmuş Pelaks idi). İtalya'da ve bütün Avrupa'da ortaçağ uyuşukluğundan ilk uyananlar Toskanalılar olmuştur. Rönesans'ı Floransa'dan başlatmışlardır. Böylelikle Türkler, Latinleri yalnız bir defa cahillikten ve ilkellikten çekip çıkartmış, medenileştirmişler değiller; bunu orta çağın sonunda ikinci defa yapmışlardır. Böylelikle Toskana'da şehirler gelişmiştir. Dante, Mikelanj, Leonardo Da Vinci'nin Floransa'lı olduğunu söylemeliyiz. Napolyon ise Toskanalıdır. Etrüsk sanatı İskit sanatı ile birebir aynıdır. Aynı hayvan motifleri, aynı üslup, aynı teknik, aynı realizm, aynı canlılık... Bu Etrüsklerin Ön Türklerden olduğuna dair en önemli delildir. Zira Hunların sanatı, İskit sanatının devamıdır. Türk Ulusunun çeşitli kollarının çağlar içinde bir birlerine eklenmelerinin, kültür ve medeniyet adına sonucu budur.

OLMEKLER: Etrüskler (Tirsk) olarak denize açılmış, bir kolu Kuzeybatı İtalya'ya yerleşmiş. Bir başka kolu da; (Tirhenler olarak) Mısır'ın Akdeniz kıyılarına akınlar yaptıklarından bahsetmiştik. Bu kol sonradan Cebel- i Tarık'ı aşıp Atlas Okyanusu'nu geçerek M.Ö. 2000 – 1300'lerde Amerika'ya (Meksika'daki Vera Cruz Körfezi'ne) ulaşmışlardır. Burada; daha sonra kurulan Astek, İnka ve Maya uygarlıklarının temellerini atmışlardır. Olmekler'den ayrı Mistekler de bu topraklarda kurulacak uygarlıklara temel teşkil etmiştir. Mistekler Şamandırlar.

Amerika'dan bahsetmişken; Amerika'ya giden başka bir Türk kavminden de bahsetmeliyiz. Bering Boğazı'nı aşarak kuzeyden Amerika'ya göç eden Kızılderililerin ataları; Baykal Gölü ve Yenisey – Tuva bölgelerinden giden ve büyük çoğunluğu Uygur ve Nayman Türkleri ve diğer kabilelerdir. Mesela Komançiler Kıpçak Türkleridir. Bu konuda 40 yıldır araştırma yapan Ethel Steawert, Kızılderililerin Türk soyundan geldiğini ispatlamıştır. M. Franklin; 'DNA testlerinde Kızılderililerin Türk soyundan geldiğini' ve "Biz Kızılderililer, Türk olmaktan çok mutluyuz" demiştir. (İlginçtir özel Y kromozomu yeryüzünde sadece Türklerde ve Kızılderililerde bulunur) Başkaca birkaç örnek vererek bu konuyu pekiştirelim; Bozkurt Türklerde olduğu gibi Kızılderililerde de kutsal bir semboldür. Kızılderililerin dilinde 320 Türkçe kelime tespit eden Fransız dil bilimcisi Dumesnil'dir. Siyu kabilesinin adı Türkçedir, Su Kabilesi anlamındadır. Kilimlerindeki desen zenginliği, bilhassa Anadolu'daki Yörük motifleriyle, Ainu süsleme motiflerinin benzerliği dikkat çekicidir. Kızılderililer; 'yukarıdan bakan tek göz' (Tengri) olarak Tek Tanrı dini inancına sahiptiler. Moğolistan'da 'Manitu' dağı Amerikan yerlisi Kızılderililerin Tanrı adının aynısıdır,

Şimdi fırçamızı paletimizdeki kızıl kızıl renge daldırıp, tonlarını bulmaya çalışarak güneye inelim. Sümerlerden önce Mezopotamya'da Hassuna, Nineve, Samarra, Tel – Halaf ve El – Ubeyd adları verilen köy kültürleri yaşarlardı. Ön – Türkler, doğum yerleri olan Aral – Balkaş gölleri arasını terk edip, bir süre (birkaç yüzyıl) iki nehir arası Seyhun – Ceyhun ve Anav'da (Türkistan) konakladıktan sonra güneye inmiş, yine iki nehir (Dicle ve Fırat) arasında M.Ö. 4000'lerde 'Subarlar' adıyla (Ön Türkler) Mezopotamya'da yurt tutmuşlardır. Elam kolları daha doğuda körfez bölgesine yerleşmişlerdi. Subarlar ilk önce barajlar kurarak bataklıkları kurutmuşlar, toprağı zenginleştirmişlerdir. Fırat ve Dicle arası çok verimli olduğundan sık sık istilalara uğramış, bu yüzden etnik yapı bir takım değişikliklere uğramıştır. Mesela Subartu denilen yerlere sonraları Asur dendiği gibi... Tarihin seyri içinde bölge, Asya kıtasının Akdeniz'e açılan kapısı görünümüne girmiştir. M.Ö. 3600'lerde Ön Türklerin arkada kalan kolları da (Sümerler) Subarların devamı olarak bölgeye yerleşip yurtlarını geliştirmişlerdir.

SÜMERLER: Kuzey Mezopotamya'da, Sümerlerden önce yaşamış kavimler,e Ön Sümerler anlamında 'Presümerienler' denilmiştir. M.Ö. 3500'lerde Orta Asya kökenli Sümerlerin; filolojik, antropolojik ve teolojik bakımdan Türklüğü inkâr edilemez. Burada buldukları köy kültürlerini, şehir kültürleri haline getirerek; Eridu, Ur, Uruk, Lagaş, Umma, Şuruppak ve Kiş şehirlerini kurmuşlardır.

Sümerler M.Ö. 3200'lerde yazıyı keşfederek; M.Ö. 2900 yıllarından itibaren düşündüklerini yazıyla anlatabilecek duruma gelmişlerdir (çivi yazısı). Lâkin Orta Asya'da Türklerin,

M.Ö. 12. binlerde yazı elemanı içeren figürlere sahip olduklarını da belirtmeliyim. Sümerce; yapı bakımından Türkçenin de dahil olduğu 'çekmeli' veya 'bitişken' diller gurubundandır. Bu yazı; doğuda İran'dan, batıda Anadolu ve Akdeniz'e kadar yayılmış M.Ö. 1. yüzyıla kadar uzanan yaklaşık üçbin yıllık zaman dilimi içinde çeşitli kavimler tarafından kullanılmıştır. **Yani yazıyı icat etme şerefi Türklere aittir. İlk alfabe Latin alfabesi değildir.**

Sümerler Mezopotamya'ya inerken bir kolu, yola devam edip Kuzey Hindistan'a (İndus Vadisi) ulaşmış, orada yerleşip Mohencadaro, Pakistan'da Harappa kent uygarlıklarını kurmuşlardır (M.Ö. 3400). Fakat M.Ö. 2600 yıllarında parlayan bu uygarlık M.Ö. 1800'lere kadar sürmüş, Ön Türkler yerliler arasında eriyip yurtlarını elde tutamamışlardır (Ancak üçbin yıl sonra Gazneli ve Babürlü Türkler Hindistan'da devlet kuracaklar lakin oralar Türk yurtları olamayacaktır).

Bölgeye M.Ö. 2500'lerde Sami kökenli yeni bir kavim gelmiştir, Akatlar. Onlar İran yaylalarında yaşayan 'Gutiler' tarafından silinmişlerdir. Gutiler; M.Ö. 2150 – 2050 yılları arasında yaklaşık bir asırlık dönemde Mezopotamya'ya hakim olmuşlardır. Gut'lar diye de anılırlardı (Gut=Guz=Oğuz). Oğuz olan ve onlarla ayniyet gösteren bir kavim idi. M.Ö. 2000'lerde Musul – Kerkük bölgesinde yaşadıkları anlaşılan 'Turukkular' ile M.Ö. 1677 – 1100 arasında Mezopotamya'da hüküm süren Kaslar'ın da Türkler olduğu anlaşılmaktadır. Gutiler, Kaslar gibi Lulubiler ve Elamlar da (M.Ö. 1300) Asyalı göçebe kavimlerdir. Türk geleneklerine sahiptirler ve Türk orijinlidirler.

Körfez bölgesinden ayrılan Sümerler ve Elamlar daha sonraları Türkistan'a yönelmişlerdir. Türkistan; daha sonra İlk – Türkler'in de gelmesiyle bu güne kadar esaslı bir Türk yurdu olmuş ve öyle devam etmiştir. M.Ö. 2000'li yıllarda Sümerler, İlk – Türkler'le birlikte M.S. 552 de Göktürk İmparatorluğunu kuranlar arasında olmuşlardır.

Bu arada; tarihi süreç dikkate alınarak ileri sürülen bir başka yerdeki medeniyet parlaması ile ilgili görüş de şöyledir: Tarihin uzun geçmişinde, yine Orta Asya'dan gelerek Mezopotamya'ya oradan da Mısır'a geçen bir gurup Ön – Türk yerli halkın başına geçerek Nil deltasında muazzam bir devlet kurmuşladır. M.Ö. 3315'de Menes'le (Men) başlayan ilk firavun sülalesini kurmuş, Sümer Uygarlığını o ülkeye taşımışlardır.

Daha sonraları kuzeyden ve Arap yarımadasından sürekli gelip baskı yapan Semitler (Sami) sınırlara yerleşip, Akad Devletinin kurdular. Mezopotamya üçbin yıldan sonra, Ön – Türklerin yurdu olmaktan çıkıyor. Arapların ve İbranilerin ülkesi olur (M.Ö. 2000).

Şimdi son olarak, bu anlattığımız yerlerin ortasında olan ve hemen hemen hepsinden izler taşıyan Anadolu'muza sıra geldi.

(Devam edecek)

HAÇLI SEFERLERİ SONA ERMEDİ

ALİ DEMİREL

Önceki yazıda, Türkiye Devleti'nin ordusu gelerek Orta Doğu'yu Haçlı yönetimlerinden ve hegemonyasından kurtardı demiştik ya, ne demek istediğimi pek çok okuyucumuz anlayamamış, haklılar. Çünkü HAMAGA'lar kullanılarak bize kendi tarihimiz öğretilmedi, Haçlıların bize öğretmek istedikleri, bizim tarihimizmiş gibi önümüze konulmuş sözde tarihlerdir.

Sanırım öncelikle şu HAMAGA'ların ne olduğunu açıklamalıyım. Bu sözcük benim türettiğim bir kısaltma. HAMAGA, üç ayrı sözcüğün kısaltılarak birleştirilmesinden oluşmuştur. Şöyle: HAİN = HA; bunlar Türk'e ve İslam'a düşman olanlar tarafından kiralanırlar veya satın alınırlar. Düşmanların istediği şekil ve yöntemlerle ihanet ederler, karşılığında da pek çok para, mevki ve makam, sözde itibar ve ödüller kazanırlar. Ayrıca bu hainler yurt içinde ve yurt dışında sürekli kollanırlar ve korunurlar. Bunları öyle birkaç evrak satan ayak takımı haincikler gibi düşünmeyin. Bazıları siyasetin üst sıralarındadırlar, bazıları yönetimdeki liderlerin danışmanı olurlar, bazıları yüksek düzeyde bürokrattır, bazıları sanatçıdır, bazıları din adamıdır, bazıları öğretim görevlisidir, bazıları fikir adamı, sözde aydın, basın mensubu ve edebiyatçıdırlar. Benzeri yerlerde bunları görmek mümkündür. Her biri refah içinde yaşarlar, zengin olmuşlardır, yabancı ülke bankalarında kabarık hesapları vardır. Bazılarına mesela dünya çapında edebiyat ödülleri ve milyonlarca dolar verirler. Haçlılar verdiklerinin karşılığını fazlasıyla alırlar, çünkü hainler gebe kaldıkları düşmanlara vatanlarını bile satabilecek kadar aşağılıklardır. İşte bu hainlere ben kısaca **HA** dedim. Kısaltmadaki ikinci sözcük ise: MANKURT = MA; bunların varoluş tarihleri de çok eskidir, günümüzden binlerce yıl önce bile varlardı. O çağlarda Türk düşmanları, özellikle Çinliler küçük yaşlarda ele aldıkları Türk çocuklarını özel eğitim hatta işkence ile beyin yıkama uygulamasına tabii tutmuşlar. O zaman bile çeşitli teknikler sayesinde, kendi milletine yani Türk'e düşman Türkler yetiştirmişlerdir. Ta o çağda bunlara MANKURT denilmiş. Beyin yıkama denilen bu tince ameliyat o kadar başarılı olurmuş ki, bir mankurt öz annesini gözünü bile kırpmadan öldürürmüş. Aynı beyin yıkama işi günümüzde, Türk düşmanları tarafından, yepyeni tekniklerle Türk çocuklarına ve gençlerine uygulanmaktadır. Yabancı okullar (bazen anaokulundan başlanarak), kolejler yani misyoner papaz okulları, yurtlar, hatta sözde Müslüman okulları ve yurtlarında, bazen de özel eğitim ve kurs ortamlarında Türk çocuklarının beyinleri yıkanmaktadır. Böylesi uygulamalara tâbi tutulan gençlerimizden önemli bir bölümü, artık tam bir, Türklüğe ve Türk Milliyetçiliğine düşman haline geliyorlar. Böylelerini öylesine bir ruhsal saplantı içine sokuyorlar ki, yabancı milletlerin insanlarından yani Türk düşmanı olan yabancılardan daha çok Türk düşmanı haline gelenler bile oluyor. Orta çağda da Osmanlı İmparatorluğu zamanında ve daha öncesinde Türk çocuklarını kaçırarak, papazların denetim ve eğitimleri ve de beyin yıkamaları sonunda Türk düşmanı yaptıkları ve bize karşı savaştırdıkları tarihi gerçeklerdir. Günümüzde de bu beyin yıkama uygulamaları olanca hızıyla sürmektedir. Ne yazık ki gençlerimiz arasında bize düşman ama Türk düşmanlarına dost ve onlara hayran, karanlık kişiler yetişmekte. Türk düşmanları yetiştirdikleri bu mankurtları bize karşı kullanmaktadırlar. Bunlar da Haçlı zihniyeti tarafından beslenir, refah düzeyleri yüksek tutulur ve tabii ki korunurlar, kollanırlar. İşte bunlara da ben kısaca **MA** dedim. Kısaltmasını yaptığım diğer sözcük ise; GÜDÜK AKILLILAR = GA: Bu tabire uyanların gösterdikleri davranışlar gerçekten de tam bir güdük akıllılık. Bunlar; kitap okumazlar, fikir tartışmalarıyla ilgilenmezler, düşünme zahmetine katlanmazlar, herhangi bir konuda kendilerine has görüş oluşturamazlar ancak birilerinin fikir ve görüşlerini savunurlar. Dolayısıyla akılları kısadır ve başkaları tarafından güdülmeye hazırdırlar. Ne yazık ki bunların oran olarak miktarı çok fazladır. Yurt içindeki ve yurt dışındaki şer güçler tarafından kullanılırlar. Bunları, özellikle toplu halde davranışlara yönlendirildiklerinde çok kolay teşhis edersiniz. Mesela: şer güçler tarafından kurulan dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarına bunları toplarlar; kendi istekleri

doğrultusunda gösteri yaptırırlar. Hatırlarsınız; iki yabancı şirketin Bir bölgemizde altın madeni işletmeciliğini ele geçirmek ile ilgili sözde çevre sağlığı bahanesiyle güdük akıllıları nasıl toplayıp yönlendirdikleri sonradan ortaya çıkmıştı. Bunları toplu halde devlete isyan ettirebilirler, çevreyi yakıp yıkıp yağmalatabilirler, insanları öldürtüp yaktırabilirler. Bu güdük akıllıları siyasi amaçlarla kullanabilirler, dini amaçlı kullanabilirler... Örnekler çok, hepsini burada sıralayamam ama net bir örnek vereyim; binlercesini bir araya toplayıp 'hepimiz Ermeniyiz' diye bağırtmadılar mı?!.. Evet, bundan böyle yazılarımda HAMAGAlardan bahsedersem ne demek istediğim sanırım anlaşılır.

Şimdi Haçlı Seferlerine dönelim. Haçlı orduları Ortadoğu'dan çekip gitmelerine karşın Haçlı yönetimleri ve hegemonyaları sürmekteydi. Haçlıların yönetimi altında olmayan Müslüman şehirlerde ise baskı ve şiddet hüküm sürmekteydi. Bu durum böyle uzun yıllar sürüp gidemezdi. Tam bu kaos ortamında Mısır'da çok önemli bir gelişme oldu. Mısır'daki Müslümanların güvenliğini sağlamak üzere (Fatimilerden ve Haçlılardan korumak için) Asya'dan Kıpçak Türkleri getirilmişti. Kıpçak atalarımız Mısır'a asker olarak gelmişlerdi, kendileri de Müslüman oldukları için Müslümanları korumanın kutsal bir görev olduğu bilincindeydiler. Bu görevlerini çok büyük bir başarı ile yerine getirirken, Mısır'a ve halkına pek alışamamışlardı, yerli halktan kızlarla evlenmiyorlar, Orta Asya'dan Türk kızları getirtip onlarla evleniyorlardı. Yaşlanıp da ölmesi yaklaşan Kıpçak atalarımız, ölmek için yine Orta Asya'ya gidiyorlardı. Bunları niçin yazma gereği duyduğumu yazacaklarımdan anlayacaksınız... Mısır'ı yöneten siviller devlet ve devletçilik anlayışından yoksundular. Şimdiki anlamıyla ekonomi batmış durumdaydı, halk yoksul ve sanki başıboş haldeydi. Durumun iyi olmadığını ve yeni bir düzenlemeye gerek olduğunu gören Türk askerleri mevcut, sözde kalmış devlete el koydular, 1249 yılında Eyyübi devletini yıktılar. Türk askerlerinin başkomutanı olan AYBEY Başbuğ olarak devletin başına geçti. Mısır'da yepyeni bir Türk devleti kurulmuştu. Başbuğ Aybey kısa zamanda devleti derleyip toparladı, halkın refahı için önlemler aldı. Zaten yaşlı olan Başbuğ Aybey ölümünün yaklaştığını anlayınca iktidarı, çok iyi yetiştirdiği Mustafa Kuduz'a bırakarak Orta Asya'ya gitti. Mustafa Kuduz; orduyu ve devleti çok güçlendirdi, halkın refahını artırdı, devletin sınırlarını Afrika içlerine ve Kuzey Afrika taraflarında genişletti... Ayn Calût Savaşında öncü orduların komutanı olan Baybars, Mustafa Kuduz'dan sonra Başbuğ oldu ve devletin başına geçti. Başbuğ Baybars (Sultan Baybars) Muhteşem bir devlet başkanı ve ordu komutanı olarak; Mısır'da kurdukları Türk devletini o çağda dünyanın en güçlü devletlerinin biri haline getirdi. Şu örnek bile yeter: Dünyada hiçbir devletin ve ordunun yenemediği Cengiz Ordularını Perişan etti. Halkın refahı çok yükseldi. Mısır halkı tarafından Türk askerleri, Türk yöneticiler özellikle de devlet başkanı çok seviliyordu. İşte bu muhteşem atamız Başbuğ Baybars: Devleti ve milleti ihya ettikten sonra, ordusunun başına geçerek Suriye'ye yöneldi. 1265 yılında Suriye taraflarında Haçlıların elinde ve yönetiminde olan bütün kaleleri ve şehirleri aldı. 1268 yılında da Hatay Haçlı Prensliğini ortadan kaldırdı. Böylelikle Ortadoğu'daki Haçlı zulmü sona ermiş İslami yönetim hakim olmuştur. 250 yıl hüküm süren Türkiye Devleti; 1516 yılında, bayrağı; Başbuğ Yavuz Selim eliyle bir başka Türk devletine, Osmanlı İmparatorluğuna devretti.

İşte tam burada önemli bir hususu açıklama gereğini duydum: Mısır'da devlet kuran Kıpçak atalarımızın; İslam'ı ve Müslümanları, Fatimiler gibi sapıkların ve Haçlıların elinden kurtarmış olmasını ırkçı Araplar çekemediler. Bu atalarımıza, yazdıkları tarihlerde 'köle' (memlûk) dediler. Kurdukları devlete de 'Köle Devleti' (Memlûk Devleti) dediler. Güya kendileri sahip, Kıpçak atalarımız ise onların paralı köleleri imiş! Gerçek tarihçiler için deli saçması olan bu yazılanlar, ne yazık ki Türk Tarihi sahipsiz olduğundan öylece kaldı. Eli kalem tutan Arap ırkçılarının bu tutumu karşısında, Haçlı zihniyeti hemen bu sahtekârlığın üzerine atladı ve onlar da Kıpçak atalarımıza köle, kurdukları devlete de köle devleti diye tarihlerine yazdılar... Bütün bunlara alışkınız, her zaman böyle çirkeflikleri, hem Arap ırkçıları hem de Haçlılar tarihler boyunca yapmışlardır ve halen de yapmaktalar. Oysa Kıpçak atalarımız Mısır'da hep efendi olmuşlardır. Kurdukları devletin adı ise, resmi kayıtlarda ve devletin yazışmalarında var, halen o belgeler mevcut. Mısır'da Kıpçak atalarımızın kurduğu devletin adı: ED DEVLET – ÜT TÜRKİYA'dır, yani 'Türkiye Devleti'dir. Türk ve İslam düşmanlarının böylesi kıskançlık ve düşmanlıkları konusunda Türk Milletini özellikle de yeni yetişen nesillerimizi uyarmalıyız. Ayrıca ve daha da önemlisi, içimizdeki HAMAGA'lar ile ilgili olarak da uyarmalıyız, onlar da saygıdeğer atalarımıza köle diyorlar ve sözde tarihlerinde öyle yazıyorlar. Okullarımızda okutulan tarih kitaplarında bile 'Türkiye Devleti' için 'kölemenler devleti' diye yazılmadı mı? Şunu çok iyi bilmeliyiz; Türk ve İslam düşmanları ile HAMAGA'ların yazdıkları tarihler Türk Tarihi değildir. Onların bazı gerçekleri doğru yazmış olması sizi yanıltmasın; araya öyle yalan ve iftiralar sokuştururlar ki, yazdıklarıyla genç ve bilinçsiz beyinleri zehirlerler. Hele onların Türk Tarihini yorumlaması, tamamen Türk düşmanlığı yapmak adına beyin yıkama ameliyesidir. Aman dikkat!..

Tekrar Haçlılara dönelim. Ortadoğu, Haçlılardan ve sapık inançlılardan kurtarılıp, söz konusu topraklarda İslam'ın egemen kılınması, Haçlı seferlerinin sonu mu olmuştur? Hayır. Osmanlı İmparatorluğu yıkılıncaya kadar (1915 – 1918) kutsal topraklarda Haçlılar hiç egemen olamadılar. Ama bu arada Haçlı seferleri hep devam etti. Onlar kendilerine düşman olarak Türkleri seçmişlerdi ya... İşte o Türkler; Selçuklu İmparatorluğunun yıkılmasından sonra, küllerinden yepyeni bir İmparatorluk doğmaktaydı. Hemen saldırılara başladılar. Osmanlı İmparatorluğu zamanlarında yapılan haçlı seferlerini teker teker anlatmak, irdelemek elbette kısaca hatta özet olarak bile anlatılmaya kalkılsa ciltlerle kitap yazmak gerekir. Ama duruma şöyle bir bakabiliriz: Osmanlı İmparatorluğuna yapılan saldırılar; birden çok Avrupa devleti ve ordularınca yapılmıştır ve Papalık mutlaka organizatör olarak rol almıştır. Yani Osmanlı ile Avrupalıların savaşlarının tamamı Haçlı saldırısıdır. Her saldırdıklarında toprak ve itibar kaybetmişler ama asla pes etmeyerek, inatla haçlı seferlerine devam etmişlerdir. Türklerle kara savaşlarında başa çıkamayacaklarını anlayınca Akdeniz'de sürekli sorun çıkartmaya başladılar. Türkler denizciliğe önem verip, donanmalar kurunca bu kez denizden saldırıya geçmişlerdir. Deniz savaşlarından en önemlisi bilindiği gibi Preveze deniz savaşıdır. Bir

tarafta, Osmanlı İmparatorluğu'nun Akdeniz Donanması var. Diğer tarafta ise; Denize kıyısı olan bütün Haçlı devletlerinin birleşik donanması, denize kıyısı olmayan Haçlı devletleri ise asker, malzeme ve para katkısı yaparak oluşturdukları, o çağda dünyanın en büyük donanması. Bu oluşturulan birlik Haçlı donanmasıdır ve yapılan da bir haçlı saldırısı - seferidir. Sonuç malum... Bir başka örnek; I. Dünya savaşında Haçlılar yine birleşerek Türk Milletine saldırdılar. Olmadı, bütün dünyadan asker topladılar, Haçlı devlet ve milletlerinin hemen hepsi birlik oldular (Almanlar hariç ama onların kendilerince iç – çıkar çatışması gerekçelerinden...). Sömürgelerinden dahi asker toplayıp getirdiler. Savaş gemisi olan Haçlı devletleri, o zamanın en vurucu zırhlı savaş gemileriyle muazzam bir Haçlı donanması oluşturdular. Önce denizden, olmadı sonra karadan saldırdılar. O muazzam Haçlı ordularını ve Haçlı donanmasını, o günün dünyaca ünlü, tecrübeli komutanları yönetmekteydi. Karşılarında ise Yorgun ama cesur Türk Ordusu, birbirinden değerli Türk komutanları ve 34 yaşındaki Albay Mustafa Kemal vardı. Sonuç malum. Çanakkale saldırısı da bir Haçlı Seferi idi. Bu savaşın devamında; Anadolu'ya her taraftan saldırmaları da bir Haçlı Seferi idi. Kurtuluş savaşının da sonucu malum...

Haçlı seferleri ve saldırıları hiç durmadı. Osmanlı İmparatorluğu'nun küllerinden doğan Türkiye Cumhuriyeti'ne başlangıçta saldırmadılar, özellikle Atatürk zamanında, bazı yoklamalar çektiler ama genelde pusuda beklediler. Başbuğ Atatürk'ün ölümünden sonra hemen saldırıya geçtiler; bu kez silahla değil 'barış' kavramını kullanarak, kalkınmamıza sözde yardım ederek (aslında kalkınmamızı engelleyerek) çok çeşitli konularda anlaşmalar imzalatılarak emellerine ulaşma yolunu seçtiler. Böylece bizi (çaktırmadan) yönetmek girişimlerinde epeyce yol aldılar. Bu arada yeni yetişen nesillerimizi, dilimiz ve dinimiz ve de tarihimizden kopararak yozlaşma sürecine soktular. Gençlerimizin hatta küçük çocuklarımızın, öz kültür değerlerimizden kopmaları için halen yoğun bir çaba içindeler. Ayrıca; Türkiye'yi Müslüman ve kardeş devlet – milletlerden koparmak, ayrıştırmak için çeşitli politik oyunlar başlattılar. Söz konusu politik oyunlar halen sürmekte. Silahsız çalışmalarının yeterli olmadığı yerlerde askeri müdahale hatta savaşa başvurarak bizi çember içine almaya çalışmaktadırlar... Haçlılar için yegâne düşman Türklerdir, İslam'ı yok etmek için önce bizi yok etmek gerektiğini biliyorlar bu yüzden bize olan düşmanlıkları bitmez. Haçlıları organize edip saldırtma işini Papalık üstlenmiştir ya; günümüzdeki Papa 16. Benedikt hakkında, Araştırmacı Yazar Aytunç ALTINDAL şöyle yazıyor; ***"Papa'nın Türkiye'ye bakışı kendinden önceki II. Jean Paul gibi, negatiftir. Ancak İslam alemi ve Arap dünyasıyla arası iyidir."*** Evet ne hazindir ki Araplar Müslüman oldukları halde Haçlılarla günümüzde de dostturlar; oysa Kuran-ı Kerim'de böyle bir dostluk kesin bir şekilde yasaklanmıştır!.. Papa 16. Benetikt istifa etti diye durumun değişeceğini sanmayın. Günümüzde HAMAGA'lar, Türk Milletini uyandırmaya yönelik böylesi fikir – görüş ve yazılar için 'boş verin bunlar komplo teorisi' diyerek; çabaları boşa çıkartma, apaçık bilgilerin dahi üzerini örtme gayretine girmişlerdir. Onların böylesi tutumları karşısında kendimi savunmak için sözü uzatmayacağım. Sadece bir örnek vermekle yetineceğim. Bilindiği gibi Haçlıların ileri gelenleri ABD'de yaptıkları önemli toplantıda Irak'a saldırı kararı alındıktan sonra, bu kararla ilgili olarak, zamanın ABD başkanı, basın mensuplarının önünde **'bu bir Haçlı seferidir'** demişti. HAMAGA'lar bu açık itirafı örtbas etmek istediler. Oysa öyle kıvırıp bükmeye gerek olmayacak kadar açıkça söylenmişti. HAMAGA'ların aksine, kendisi de bir Hıristiyan olan Mike PAİNE, bakın ne diyor: '*Son Haçlı seferi*' başlıklı yazısından ***"... Biz yine de Bush'un geri alma teşebbüsüne rağmen bu olaydaki sözcük seçiminin uygun olduğunu ifade etmek zorundayız. Ne de olsa hem George Bush hem de Tony Blair, Hıristiyan inançlarıyla nitelendirilmişlerdir ve bu vakada muhalifleri İslam'ın takipçileridir..."*** Ne demişlerdi: 'Biz Irak'a demokrasi getiriyoruz'. Aynı yazar bu konuda da şöyle yazmış: ***".... Haçlılar kendilerini Tanrı'nın işini yapıyor olarak görmekteydiler. Benzer şekilde, onları çok daha sonra izleyenler kendilerini yabanilere uygarlık getiriyor şeklinde görmüşlerdir. Ekonomik yararlar her ikisine de eşlik etmiştir...."*** Her şey ne kadar açık ve net! Yoksa değil mi?.. Irak'a düzenlenen Haçlı seferi de aslında bize saldırıdır. Haçlıların ve benzerlerinin biz Türklere tarihler boyunca sürekli saldırmalarının elbette çok önemli bir sebebi var, bu durum ayrıca yazı konusu edilecek...

Haçlı Seferleri'ni konu alan yazı serimizin sonunda tekrar uyarıda bulunmak istiyorum: Türk Milleti, özellikle Türk gençleri, artık uyanalım!. Düşmanlar, HAMAGA'ları kullanarak; yazılı basını ve görsel basını ele geçirmiş olabilirler. Paraca güçlü durumda olabilirler. Siyasette ve yerel yönetimlerde köşe başlarına çöreklenmiş olabilirler... Korkma! Yapılacak ilk şey; uyanmak – onların ve olanların farkına varmak ve çevremizi sürekli bilinçlendirmek olmalı. Düşmanlar; şirketler, dernekler, vakıflar, sivil toplum örgütleri kurarlar. Para konusunda hiç sıkıntıları yoktur. Dikkatle bakar irdelerseniz onları teşhis eder ve neyi niçin yaptıklarını anlarsınız. Türk Milleti için çabalayanları da kolayca fark edersiniz. Önemli bir başka konu ise; karşımıza bazı delil ve kaynaklarla çıkarak, bizleri yanlışa yönlendirme amaçlarını gerçekleştirmek için ileri sürdükleri fikir ve uygulamalarına kanmamalıyız, onlara inanmamalıyız. Bazen masumane bir tavırla, en azından şüphe uyandırmaya çalışırlar, sakın inanmayın ve yolunuzdan dönmeyin. Bakın gerçek Türk Tarihçilerimizden Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL 30.12.2012 tarihinde bir tv. Kanalında 'Tarih ve Medeniyet' başlıklı programda şöyle dedi: ***"Türk Milletini tarih köküyle birlikte ortadan kaldırmak isteyenler, ellerinde bir sürü belge ile çıkıp tarihimizin gerçeklerini yasaklıyor, yok sayıyor ya da saptırıyor. Ellerindeki belgelerin tamamı batılılar tarafından hazırlanmış düzmecelerdir."*** Daha başka ne denir?!..

Bu yazı dizimizin oluşmasında faydalanılan kaynaklar:

1) HAÇLI SEFERLERİ - (ORİJİNALADI) CRUSADES
YAZAR: Mike PAİNE İng. İlk baskı: Pocket Essentials – 2007
Türkçe ilk baskı: Kalkedon yayınları – Nisan 2011
2) TÜRK İMPARATORLUKLARI TARİHİ - M. Orhan BAYRAK
Bilge karınca yayınları (2002)
3) Türkler Niçin Müslüman Oldu – İsmail Hami DANİŞMEND
TİMAŞ yayınları 2008
4) Arapların Gözünden Haçlı Seferleri – Amin MAALOUF
Yapı Kredi Yayınları
5) Papa 16. Benedikt – Aytunç ALTINDAL
Bir Harf Yayınları 2006
6) Özgür Ansiklopedi

İŞRET İŞLETMESİ

MUSTAFA AKBABA

İşret işletmesinin gemileri geçer
Akşam kızıllığında açıktan
Ambarları kezzap dolu
Kaybolup giderler
Sökene kadar tan.

İşret işletmesinin gemileri
Yalpa vurur
Bozulmuş pusulası
Kaymış rotadan.

DERGİLER DERYÂSINDAN – 20

TÜRKİYE İLE ATAYURTLARI ARASINDA KÜLTÜR KÖPRÜLERİ:

KARDEŞ DERGİLER 6. BÖLÜM

MEHMET ŞADİ POLAT
msadipolat@gmail.com

YILDIZ

O dönemde Türk Yurdu olan Üsküp'te, 26 Şubat 1910 (Rûmi Takvime göre 15 Şubat 1325) tarihinde, 'Pazar Günleri Çıkar Açık Türkçe Risâledir' tanıtım cümlesiyle yayınlanmaya başladı.

20 X 28 santim ölçülerinde, renkli baskılı kapak içerisinde üçüncü hamur kâğıda tek renkle basılı resimli 18 sayfalık dergide Osmanlı Türkçesi ile yazılmış metinlere yer veriliyordu. Kendi deyişleriyle; '*Kosova'nın şahikalarında seslerini duyurmak isteyen bir grup genç aydın; yazılarıyla, şiirleriyle hem yaşadıkları döneme hem de geleceğe ait fikirlerinin aydınlığından, duygularının yoğunluğundan, Türkçelerinin temizliğinden izler bırakmak maksadıyla...*' Yıldız'ı yayınlamaya başladılar.

Yıldız'ı çıkaranlar neden yayın hayatına girdiklerini, inançlarını ve niyetlerini ifâde ederlerken, bu işin vatanını ana, devletini baba, milletini kardeş bilen her Osmanlının yapması gereken bir vazife olduğunun da bilincindedirler. Yüzyıllar boyunca her Türk'ün mukaddes saydığı vatan, devlet ve millet gibi değerlerin, bu gençler için de vazgeçilmez derecede kıymetli olduğu anlaşılıyor. Sunuş yazısında gençler; '*Vatana bağlılığın, devlete sadakatin ve millete hizmetin şeref ve haysiyet meselesi olduğunu ve bu değerlerin de boş sözlerle değil çalışarak kazanılacağını*' dile getiriyorlardı. Sabri Cemil'in Batılı bir yazardan iktibas ettiği '*Yüz Sene Sonra*' başlıklı yazıda bu gençlerin arzuladıkları dünyanın tasvirini ve geleceği noktayı: "*Hükümetler arasındaki hududlar kalkmış, gümrükler kaldırılmış, akvam beyninde cünd kalmamış, cenk yok, kan dökmek yok. Bütün insanlar saadet-i umûmiye içinde kardeş olmuş. Herkes yekdiğerini seviyor. Bütün yürekler, canlı bir hiss-i şefkatle çarpıyor, bütün fikirler keskin bir kuvve-i metanetle yaşıyor.*" şeklinde ifade ediyorlardı.

Yıldız'ı yayınlayan gençlerin hedeflerini yansıtan yazılarından da anlaşılacağı üzere dergi; dil, kültür, edebiyat gibi hayatın her alanıyla ilgilenecek ve halkı bu alanlarda aydınlatmaya çalışacaktır. İsmail Eren; Yıldız'la ilgili yazısında Yıldız'ın Üsküp'te 1908-1912 yılları arasında faaliyet göstermiş olan Şübbân-ı Vatan adlı derneğin yayın organı olduğunu belirtiyor. Derginin 48. ve son sayısında yayınlanan kısa bir yazıdan anlaşıldığına göre; Şübbân-ı Vatan Kulübü İttihad ve Terakkî cemiyeti ile birlikte Yıldız'ın yayınlanmasında büyük katkıları olan bir dernektir. Üsküp'te bu dönemde farklı dînî inançlara mensup gençlerin kurduğu cemiyetler, kulüpler de vardır. Şübbân-ı Vatan Kulübü'nün kurucularının birçok konuda olduğu gibi özellikle eğitim-öğretim hakkındaki düşüncelerinin halka aktarılmasında Yıldız'ın önemli işlevi olmuştur.

Yıldız yazarlarının en belirgin özelliklerinden birisi, Türkçe'nin kullanımına gösterdikleri titizliktir. Sabri Cemil, Safvet Örfî, Sâdi Efendi, Mehmet Zeki, Mustafa Şekip gibi yazarlar yazılarında dilde sâdeleşmenin gerekliliği, edebiyatın toplumun aydınlanması için bir vasıta olarak kullanılması konularını işlemişlerdir. Sâdi Efendi bir yazısında; Türklüğü, milliyetçilik bağlamında ele alıyor: Türklük ve Türkçe gibi kavramların önemini vurguluyor. Bir yazısında Türk adının nereden geldiği, Türklerin nasıl kahraman bir millet oldukları, kurdukları devletlerin gücü; Osmanlı'nın dünya tarihindeki yeri ve önemi ve böyle bir milletin ferdi olmanın gururunu anlatıyor. '*Biz, bu Osmanlı Türkleri'nden olduğumuz için Osmanlı tarihini seve seve okuruz. Her okuşuyumuzda yüreklerimizde bir kaynar kanın oynaştığını duyar gibi oluruz. Seviniriz; imreniriz, bu tatlı sevinç bizim damarlarımızda oynaşan, kabaran Osmanlılık, Türklüğün kanının kendi soyuna çekmesinden ileri gelir.*' Diyor. Sadi Efendi bu yazısına '*Türk Sâdi*' imzasını atmıştır.

Vilayet Maarif Müdürü Abdullah Selim Bey; '*Açık Yazalım*' başlıklı yazısında '*Hep havas denilen ileri gelenler için yazmayalım, biraz da avam nâmı verilen çarşı pazar, esnaf takımını düşünelim.*' Diyor. Ona göre işçiler, çiftçiler, askerler de okumak ve okuduklarını anlamak hakkına sahiptirler. Onlar için de kütüphanelerde açık bir dille yazılmış kitaplar bulunmalıdır. Çünkü okumak, anlamak ve düşünmek insanlara hayatları boyunca bilgiyi, dolayısıyla seçme hakkını kazandırır. İnsanları aydınlatmak, cehâletten uzaklaştırmak ülkenin

kalkınmasına, yol açacaktır. Bütün bu nedenlerden dolayı Türkçe kelimeler kullanılmalı ve okuma yazma toplumun her sınıfına öğretilmelidir.

Mehmet Zeki'nin '*Lisan ve Edebiyat*' başlıklı yazısından; Türkçe'nin sâdeleştirilmesi, Türk dilinin ve edebiyatının önemi gibi konuların, Süleyman Nazif ve diğer edebiyatçıların görüşlerinin, Üsküp ve çevresindeki aydınlar tarafından tâkip edildiği anlaşılıyor.

Türkçenin sâdeleştirilmesi, doğru öğrenilip öğretilmesi konularının 1910'lu yıllarda tartışılması, bu konularda yeni fikirler öne sürülmesi; İstanbul, Selanik, İzmir gibi şehirlerde neşredilen dönemin önemli gazetelerinde tartışılan konuların buradaki aydınlarca da değerlendirilmesi ayrıca üzerinde durulması gereken bir konudur.

Yıldız'ın yayınlanma maksatlarından birisi de halkın aydınlatılmasıdır. Bunun yolu eğitim öğretim faaliyetlerinden geçer. Yazarlar eğitimin sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için öncelikle mekânların yeterli olması gerektiği konusu üzerinde dururlar. Dinleri, dilleri ne olursa olsun her insanın eğitilmeye ihtiyacı vardır. Eğitim konusunda Türk milletinin geniş hoşgörüsüne 'Köy Mektepleri' başlıklı yazıda şâhit oluruz. Bu yazıda Müslüman, Hıristiyan, Musevi demeden insanların ihtiyacına göre okulların inşa edilmesi ve bu okullara öğretmen tâyin edilmesi konusuna gösterilen titizlik gösterilebilir. Yazıda şöyle deniliyor:

1- Ahâli-yi İslam veyahut hepsi Hıristiyan veya Musevi iki yüz nüfus olan bir köyde bir mektep açılacak.

2- Bir köyde İslam ve Hıristiyan ahali olup da bunların nüfusu ikişer yüz kişi olursa her birine birer mektep açılacak.

3- Bir köyde İslam veya Hıristiyan ayrı ayrı iki yüz nüfustan az olur da yarım saat uzakta bulunan köyün nüfusuyla beraber iki yüze dolarsa her iki köy için bir mektep açılacak.

4- Eğer bir köyün nüfusu iki yüzden aşağı olur yarım saatlik bir mesafede diğer bir köy bulunmazsa böyle köyler için nüfusuna göre nöbetle okutturulmak üzere seyyar yani her iki köye gitmek üzere gezginci hocalar tâyin olunacak.

5- Göçebe ve seyyar aşiretler için onlarla berâber dolaşmak üzere gezginci hocalar tâyin edilecek.

Türkçe'nin sâdeleşmesi konusunda gayret eden Yıldız yazarlarının sâde Türkçe ile oluşturdukları metinlerin yanı sıra '*Kısa Hikâye*' olarak adlandırabileceğimiz metinlerde dilde sâdeliğe özenmekten çok Servet-i Fünûn Dönemi'nin sanatkârane üslûbunun etkisini görmekteyiz. Başyazıda belirtilen maksada uygun olarak, gerek derginin kurucuları gerekse dergiye dışarıdan yazı gönderenler yazılarında vatan sevgisi, askerlik, toplumun gelişip güçlenmesi için şahsî olarak yapılması gerekenler gibi konulara ellerinden geldiği kadar çok yer vermeye çalışmışlardır. Üsküp'te Hıdırellez adetleri, Hıdırellez kutlamaları için şehrin yakınlarında bulunan mesire yerlerine yapılan geziler, Hıdırellez gününe has hazırlanan yemekler, çocuklar arasında oynanan oyunların anlatıldığı gezi yazısı türünde metinler de vardır. Dergi 01 Kânun-i sâni 1342 (26Aralık 1926) tarihinde yayın hayatına son vermiştir.

BİTİMSİZ

MUSTAFA AYVALI

Gözlerini kaçıran acemi bakışında,
Ürkek çocukluğumun köyünde... Sevdim seni.
Kül kanatlı serçenin tekinsiz duruşunda,
Sazlı gölün aşiyan koyunda... Sevdim seni.

Hiç yokken bu gidişin, ayrılığın sebebi.
Bir kuyuya düştüm ki; ne sonu var ne dibi.
Kırılgan mektubuna kâğıttan gemi gibi,
Dalıp giden gözlerin suyunda... Sevdim seni.

Hayratın sebilinde yollarda gelip geçen,
Nice garipler var ki, kana kana su içen.
Yanıp aşkın nârına Yaradan'a el açan,
Sırra **dost** Yunus Emre huyunda... Sevdim seni.

Gün batıyor yâremde, sen şimdi gurbet elde
Geceyi savıyorken, düşer de kalem dilde
Mâkber olan sözlere, şiir yazan gönülde,
Sadece dünde değil **bugün** de... Sevdim seni.

SENİN OLSUN

AŞIK KAZANOĞLU

Gönül bağım talan oldu busene
Bülbül senin olsun gül senin olsun
Umut dağım karla doldu bu sene
Kervan senin olsun yol senin olsun

Hasret pınarından doldurdum tası
Çile imiş bu sevdanın mayası
Bir daha çıkarmam kara libası
Yeşil senin olsun al senin olsun

Türküler yakmıştım hilal kaşına
Dedim dinler ise gider hoşuna
Ben zehire ekmek bandım boşuna
Şeker senin olsun bal senin olsun

Sana bir çift sözüm var diyemedin
Ayaz gecelerde sar diyemedin
Mecnun ettin ama yar diyemedin
Ağız senin olsun dil senin olsun

Kazanoğlu her saniye yokladım
Kirpiyinle yüreyimi okladım
Seher vakti rüzgârları kokladım
Perçem senin olsun tel senin olsun

DALLAR DA GÖVDENİN HAYAT YOLLARIDIR

KUMLUCA: Akdeniz Bölgesi'nde, Antalya ilinin batısında yer alan Kumluca ilçesi; güneyde Akdeniz, doğuda Kemer, kuzeyde Korkuteli, kuzeybatıda merkez ilçe, batıda Elmalı ve Finike ilçeleri ile çevrili olup, Teke Yarımadası diye adlandırılan Akdeniz'e doğru uzantı üzerinde bulunur. Bulunduğu zemin, Alakır Çayı ile Gâvur Deresi'nin dağlardan sürükleyip getirdiği alüvyonlu bir ovadır. Coğrafi, iktisadi ve sosyo-kültürel özellikler itibariyle, genel olarak Akdeniz bölgesinin tipik özelliklerine sahip bulunmaktadır. Ova bölümüne hiç kar yağmazken yaz aylarında dahi kuzeyinde ve doğusunda bazı köylerine kar yağan ilginç bir iklime sahiptir.

Dağları, ovaları, vadileri ve platoları ile dikkati çeken Kumluca ilçesi, renkli özellikte bir manzara gösterir. İlçenin üç belediyesi 24 köyü bulunur. Turfanda sebze ve meyve ihtiyacının karşılanmasında Antalya hatta Türkiye ölçeğinde önemli bir yere sahiptir. Alakır Vadisi'nin kucağında, Kumluca ovasında seracılık önemli bir geçim kaynağıdır. Bölge maden yatağı bakımından da zengindir. Krom, manganez, bakır, demir, antimon, çinko, civa, simli kurşun bulunur.

Kıyılarının en tabii haliyle, tarihi kalıntılarıyla, doğal kaynak sularıyla sağlık ve neşe kaynağı gür ormanlı dağlarıyla Kumluca ilçesi tam bir turizm cennetidir. Beydağları'nın gölgesinde gelişimini sürdürür. İlçenin en önemli kumsalları, kıyı bandı; Adrasan (Çavuş), Olympos Koyu ve Kemer-Çıralı kumsalları olup, bunların kıyı bandı uzunluğu on Km. dir. Yaylalarından bazıları ise; Karagöl, Altınyaka (Gödene), Göllü, Kırkpınar, Söğüt Cuması, Beydağları yaylaları olarak sıralanabilir.

Etrafındaki en önemli dağları; doğuda Musa, Çataltepeler, Baldıranlı ve Eren Dağı; kuzeyde Çömlekçi, Paz ve Teke Dağı'dır. İlçede ilk yerleşim Sarıkavak adıyla1830 yıllarında kurulmuştur. Finike'ye bağlıydı, sonraları daha da büyümüş 1958 de Finike'den ayrılarak ilçe olmuştur.

Kumluca'nın tarihine bir göz atacak olursak; ilk çağ boyunca yörede Hitit, Likya, Pers, İyonya, Makedonya ve Roma uygarlıkları yaşamış, tarihçe oldukça zengin bir geçmişi vardır. İlk sakinleri Yukarı Asya'dan gelen Türk kavimleridir. Türkmenlerin, Yörüklerin ve Oğuzların yerleştiği bölgelerden biridir. Bizans'tan sonra Anadolu Selçukluları, Hamitoğulları'nın Antalya şubesi olarak bilinen Tekeoğulları hüküm sürmüş, sonra da Osmanlı hakimiyeti başlamıştır.

Kumluca, Antalya ve civarının Bizans hâkimiyetinde kaldığı dönemde kısa süreli Arap saldırıları ve işgallerine uğramış olup, Bizans hâkimiyetinden sonra Anadolu Selçukluları hâkimiyetinde kalmıştır. Bu dönemde yöreye, Oğuzların Üçoklar koluna mensup Türk boylarından Igdır boyu yerleşmiştir. Osmanlı belgelerinde 'İğdir' şeklinde geçen boyun adı ilk defa 8. yy. ortalarında Uygur Kaan'ı Moyun-Çor tarafından diktirilen Terhin Yazıtı'nın güney kısmında "... İğdir bölük ..." şeklinde geçtiğini görürüz. Kumluca o dönemlerde 'İğdir' adıyla anılırdı. Teke Sancağı'na bağlı İğdir nahiyesi, İğdir ve İğdir maa Kardıç, İğdir maa Kardiç nahiyesi olarak anılması bu boydan dolayıdır. Kumluca nahiye olduğunda merkeze 'Sarıkavak' adı verilmiş 15. yy. kadar bu adla anılmıştır.

Kumluca'nın tarihi geçmişinde çok eski ve köklü bir medeniyetin oluştuğu hâlâ ayakta olan şehir kalıntılarından anlaşılmaktadır. İlçe sınırları Lykia'lardan kalma eserler bulunmaktadır. Sonradan Romalıların bölgeyi ele geçirmesi ile aynı şehir kalıntıları içinde Roma geç devir eserleri de yer almaktadır. Antalya bölgesi Anadolu Selçukluları tarafından Şah zamanında alınmıştır. Ancak Kumluca'da Selçuklu kalıntısı bulunamamıştır.

Şimdi onlardan geriye kalan kalıntıların izlerine bakalım. Tarihte 'Rodos kolonisi' olarak da bahsi geçen Kumluca'daki antik kentlerden biri 'Korydalla' antik kenti: Hacıveliler köyünde bulunmaktadır. Su yolu, büyük ve küçük Asar tepeleri, hamamı bulunmaktadır. Rhodiapolis antik kenti: Tiyatro, sarnıçlar, Opramaos anıtı, nekropol, hamam ve kilisesi bulunur. Melanippe antik kenti: Kilise, nekropol, sur görülebilir. Gagae antik kenti: Likya kentidir. Gagae tapınağı, şehir duvarları, su kemerleri de aynı yerde bulunur. Sarnıçlar, kaya mezarları da akropol tepesi üzerindedir. Olympos antik kenti: Likya birliği içindeydi. M.Ö. 168 – 78 tarihlerinde tarih sahnesinde görülür. Tapınağından geriye kalan Sella kapısı ve yanındaki duvarlar görülebilir. Sütunlu caddesi görülebilen tek örnektir (korinth başlıklarıyla). Eksedra ve hamam bu cadde üzerindedir. Bunlara ilave olarak; Mozaikli Ev, nekropol, Adrasan, orta çağ kalesi, kaya mezarı vardır. Ayrıca yukarı Olympos antik kenti, Kitanavra antik kenti, Ceneviz Koyu yapıları, Belen köyü Lahit I ve II, kaya mezarlarıyla tiyatro zengin tarihinin izlerini günümüze yansıtmaktadır.

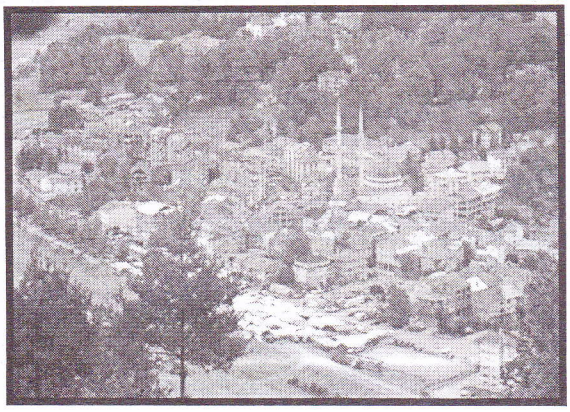
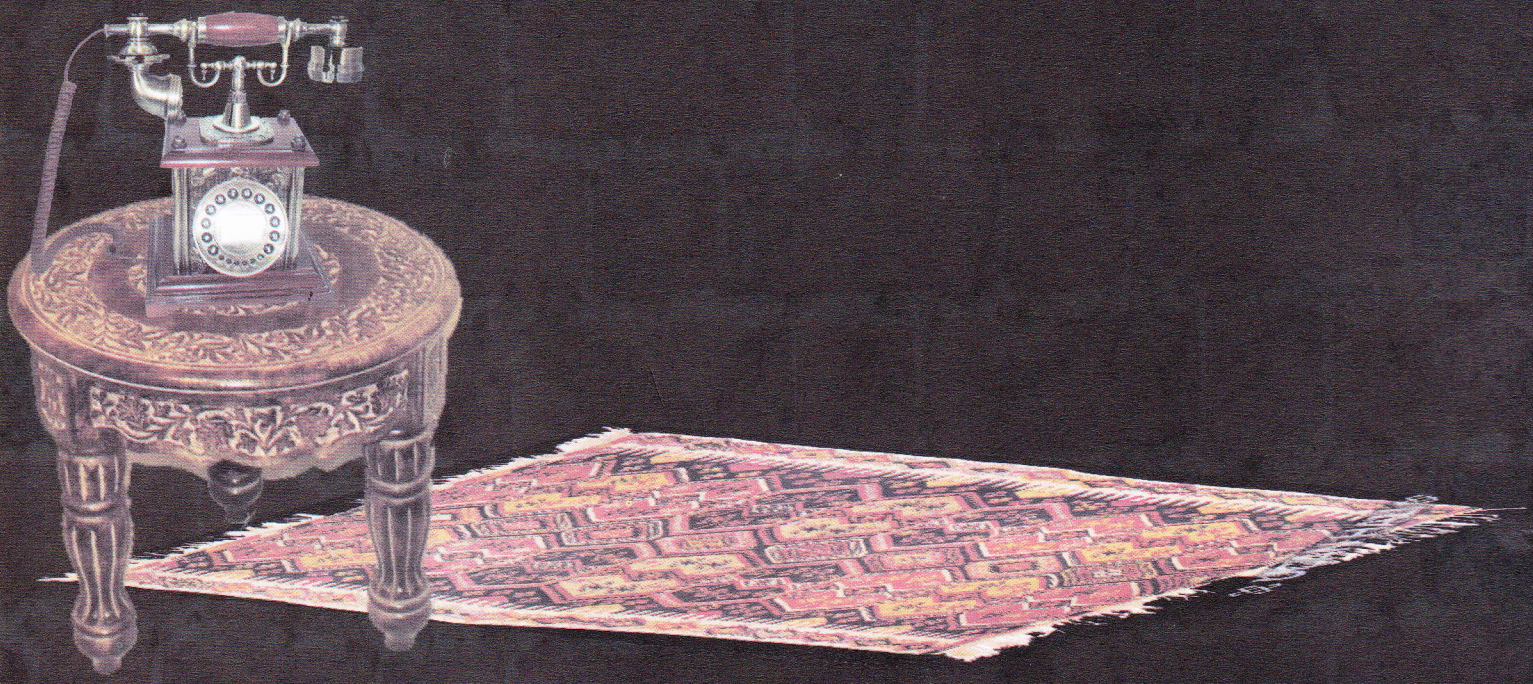
Korydalla Antik kenti - KUMLUCA